

LÊ VĂN TRƯỞNG

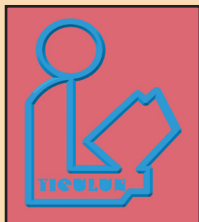
MỘT LƯƠNG TÂM TRONG SƯƠNG MÙ



Phổ-Thông Bán-Nguyệt-San
TÂN-DÂN XUẤT BẢN PHÁT HÀNH

MỘT LƯƠNG TÂM TRONG SƯƠNG MÙ

LÊ VĂN TRƯỜNG



4 | Lê Văn Trương



Lê Văn Trương (1906-1964), bút hiệu **Cô Lý**, là nhà báo, nhà văn Việt Nam thời tiền chiến.

Theo nhiều nhà nghiên cứu văn học Việt, hiện nay (2009), ông được xem là cây bút có số lượng tác phẩm nhiều nhất.

Có lẽ một định-mệnh trở tiêu đã khiến cho tôi, buổi chiều hôm ấy, không đi đánh mã chược. Sống cuộc đời độc thân, với một số lương khá hậu, tôi thả những ngày tháng của đời tôi theo dòng thời gian như những đứa bé con thả những thuyền giấy trên dòng nước cống.

Phải rồi, có một ngày kia, thuyền bị thâm lậu hay vướng vào một đồng cát, hay xô xuống một cái hang nào. Nhưng bây giờ, hãy cứ được nhớn nhơ mà xuôi giòng đã. Tôi theo anh em đàn đúm chơi bời, rồi thì chơi chán, tôi nghiện đánh mã chược.

Ít lâu nay, sự chơi mã chược ở Hà nội đã thành một cái mốt. Ở bất cứ một nhà thượng lưu nào, cứ đêm đến và ngày chủ nhật, người ta thường nghe tiếng lát-chát của những quân bài xương nện xuống bàn. Cứ chiều, cơm xong, là tôi đi lại nhà những bạn quen, rồi chúng tôi «xoa» cho tới khuya mới về ngủ, ngủ để mai đi làm.

Vì là những công chức có phận sự bắt buộc lại không phải là ngày thứ bảy, cho nên chúng tôi chơi ít khi tới sáng.

Nhưng mấy hôm nay vì có mấy tay máu mê ở xa về, chúng tôi chơi liền bốn đêm cho tới bạch nhật.

Cái nghề thể, chơi quá thì đâm chán, bất cứ chơi cái gì. Lại cũng chán khi người ta đã mệt, vì phải thức suốt mấy đêm.

Buổi chiều nay ăn cơm xong, tôi thấy cơ thể bải hoải và ruột rỗng bấc. Hồn thì băng khuâng vợ vẫn làm sao. Mà ngực thì lại thấy hơi khó thở.

Không biết từ đâu, một ý nghĩ-có lẽ đây là cái sức mạnh tự nhiên của sự sống nó đánh lại thẳng bằng cho những cuộc đời bị lệch lạc ngao ngán bỗng đến với tôi, Tôi bỗng thấy hồi hồi làm sao ấy. Tôi tự hỏi tôi một cách gay gắt : sao tôi lại có thể sống liên miên trong cờ bạc một cách vô ý thức như thế ?

Ấy thế rồi tôi nhất định chừa mã-chược, cũng như tôi đã nhất định chừa bao nhiêu thứ trong đời tôi. Thì ra trong người chúng ta, Thượng đế đã đặt vào đấy một cái chuông, nó rung lên khi chúng ta đi sai đường. Kẻ sống có ý thức thì biết theo nó. Mà kẻ không, thì cứ bịt tai bước đi, chẳng nghe.

Ấy thế rồi thì làm lạc, tội lỗi, và gì gì nữa xảy ra,

Tôi nghiệm thấy rằng loài người, bất cứ ai cũng chỉ là những đứa trẻ con ngu dại, không thể tự mình đi thẳng trên con đường số mệnh đã vạch. Cho nên vì một

lòng trắc ẩn và cái bồn phận-ta có thể gọi là bồn phận không?-phải che chở cho những tác phẩm mà mình đã sáng tạo ra, Thượng đế đã đặt một ô chuông tự động vào ngay trong ta ?

Buổi chiều nay, tiếng chuông ấy rên lên. Tôi vụt nhận thấy rằng tôi sống một cách vô nghĩa quá. Cái gì lại cứ com chiều xong là đi đánh bạc cho hết đêm, để đến sáng hôm sau đi làm mệt phờ ra, để ăn mất ngon, và để rồi cuối tháng chạy tiền méo mặt. À, không không, ta phải thôi mới được. Tôi tự nhủ tôi như thế.

Tuy một hoàn cảnh không thích hợp đã gây ra cho tôi một cuộc đời buông trôi thả lỏng, nhưng tôi vốn là một người có nghị lực. Cái gì tôi đã nghĩ là phải, tôi làm theo ngay. Và không phải, tôi thôi ngay.

Hôm nay, tôi định thôi đánh bạc cũng như trước kia tôi đã thôi hút thuốc phiện khi gần nghiện, thôi dạn dủ với những cuộc tình duyên nhăng nhít nó chỉ có mỗi tính cách là làm bệ rạc con người.

Thôi đánh mã chược, thôi cờ bạc thì phải rồi. Nhưng ngôi nhà không thì buồn lắm, mà giờ này không phải là giờ đi ngủ mặc dầu hôm qua tôi đã thức.

Tôi vớ ba toong, rồi tôi mở cửa đi ra.

Tôi cũng định la cà quanh bờ hồ mấy vòng để nhìn giới, nhìn đất, nhìn người, rồi về ngủ cho nó ngon thôi. Nhưng đây, phải chăng là một định mệnh trớ trêu đã đặt ngang đời tôi một vấn đề nan giải để buộc tôi phải suy nghĩ về kiếp người, về cuộc đời, về lòng mình.

Nhà tôi ở ngõ Thịnh Đức. Đáng nhẽ tạt về phía Đầu xảo, rồi cứ thẳng đường lên phố Gialong ra Bờ Hồ. Đằng này không, tôi quay về phía ga, rồi tôi đi về phía Cống Vọng. Lúc ấy vào khoảng tám giờ, người đi lại vắng. Tôi thấy thú lắm. Tôi tung tăng, vung ba-toong đi dẫn-rượu như một kẻ sung-sướng. Ấy loài người cứ thế, sống trong chốn ồn ào một dạo thì thích về chốn tịch mịch, rồi ở trong chốn tịch mịch một dạo lại muốn ra chỗ ồn ào.

Những thay đổi ấy đem vị mới lại cho sự sống, nhưng chính vì thế mà loài người khôn khổ vì chỗ không biết bằng lòng cái đang có của mình.

Tôi đi quá dốc Khâm Thiên thì âm âm một đoàn ô-tô chạy từ Hanoi xuống làm bốc bụi tung giời. Mà xa xa, ở miền Cống-Vọng lấp lánh những chiếc ô-tô từ thành Nam chạy lên.

Ồ, mình đi hóng mát chứ có phải đâu đi hóng bụi ! Ấy thế là tôi tạt ngay vào con đường Hoàng-cai Khải.

Con đường Hoàng cao Khải thì tôi đã biết nó rồi, đó là chỗ thành phố đổ rác, mùi hôi bốc lên nồng-nặc. Có thứ gì mà la cà ở đây.

Ấy thế mà không hiểu sao tôi cứ đi, thùng thẳng đi mãi.

Ở đời này, có nhẽ có những định mệnh nó theo đuổi gót chân ta, rồi đẩy ta vào những con đường mà Thượng đế bắt ta phải đi.

Ở đây đèn điện thừa, nhưng nhờ cái đang trong mùa hè và vào đầu tuần trăng, nên cũng không đến nỗi tối lắm. Với lại về mùa nực chỗ này mát, mặc dầu có những mùi nồng nặng xông lên.

Con đường này hai bên hồ nước, lại không phải là mạch máu của sự giao thông trong thành phố, nên vắng, vắng lắm, vắng tanh.

À, thì vắng nhé, lại mát nhé, lại không có bụi nhé, thì chịu một tí mùi nồng nặng có sao. Có lẽ vì nghĩ thế nên một cặp trai gái cứ khoác tay nhau thùng tha thùng thỉnh đi đi lại lại mãi.

Cặp trai gái ấy, khi đi qua cái miếu ở bên dệ đường thì tôi trông thấy.

Những cặp trai gái đưa nhau đến những con đường vắng tình tự, ở Hanoi này thiếu gì. Cho nên trông mà tôi cũng chẳng để ý. Và có lẽ cặp trai gái ấy đang say sưa câu chuyện cũng không thềm để ý đến tôi.

Cặp trai gái ấy đi trước, tôi sau, đôi bên cách nhau chừng trăm thước. Họ đi chậm, tôi cũng đi chậm. Họ có việc họ, tôi có việc tôi. Thế thì cứ đi, để ý tới nhau làm quái gì ! Tâm lý ấy, phần nhiều dân Hanoi đều như thế, chứ không như ở các tỉnh nhỏ, tầm quan sát hẹp cho nên cứ phải soi bói đến nhau.

Ở Hanoi này, có những người ở sát vách nhau hàng hai ba mươi năm mà còn chẳng biết rõ mặt nhau nữa là.

Đi đến giữa đường, vì muốn hóng mát, tôi dừng lại. Còn họ thì cứ đi.

Rồi thì từ đấy mãi nhìn ánh điện, và ánh giăng thi nhau rớt trên mặt nước, tôi cũng không biết rằng có cặp trai gái ở trên con đường ấy nữa.

Người ta ở đời, cái gì mà chẳng quen, nữa là cái mùi hôi !

Thoạt mới vào con đường này, thì khó chịu về cái mùi hôi nồng nặc của rác rưởi đấy. Nhưng bây giờ thì tôi cơ hồ như đã không thấy nữa. Rồi thì vì mát quá, tôi ngồi

ngay xuống dệ cỏ sát hồ, lấy ba toong trọc trọc xuống nước chơi như một đứa bé vô tư lự và sung sướng nghĩ đến giấc ngủ của mình, sung sướng tự nhủ mình, chiều hôm nay mình đã ngoan ngoãn, sung sướng chiều nay mình đã chưa được cờ bạc. Hay nếu còn có đánh nữa thì cũng chỉ tới thứ bảy thôi.

Tôi đang vụt những ngọn rau muống bị giật bè trôi vào bờ thì những tiếng cười giòn giã nổi lên ở sau tôi. Tôi quay lại. Thì ra một cặp trai gái ăn mặc có vẻ thợ thuyền đang khoác tay nhau vừa đi vừa đú đờn. Rồi thì cách sau họ chừng trăm bước, một cặp nữa, cậu cao lênh đênh mà mợ thì lùn tịt, rồi thì sau cái cặp này, ở tận đằng xa xa về phía trường Thề dục kia, lại một cặp nữa mà tôi nhận ngay ra là cặp mà tôi đã gặp khi bước chân vào cây.

Tội bụng bảo dạ :

- Cha ! đâu mà võ tổ lắm thế ? Hôm nay được ngày hay sao đây ?

Ấy thế rồi sung sướng vì đã nói được một câu hóm hỉnh, tôi tùm tùm cười. Và rồi thì tôi không nghĩ đến chuyện đập nước đánh bè nữa. Tôi để ý nhìn ngắm họ.

Cặp cậu cao mợ thấp đi về phía Khâm thiên, rồi đi thẳng. Cặp thợ thuyền thì đến đầu miếu lại quay lại. Cha ! cậu mợ nói những câu chuyện gì bù khú mà cười khiếp thế ?

Ấy thế rồi lòng tôi cũng nao nao muốn cười lên với họ. Rồi thì vụt cái tuổi hai mươi với những trời tươi của nó chạy về với tôi như ngựa phi. Rồi thì trong một khoảnh khắc tôi sống lại, tất cả cuộc tình duyên của tuổi thanh-niên.

Nói thế không phải bảo tôi đã già xụ đầu. Tôi mới có ba mươi ba. Ở nước An-nam, cái tuổi ấy thì hơi lão một tí rồi đấy. Nhưng ở nước ngoài, thế thì còn là trai tơ.

Mà thật ra thì còn là trai tơ thật. Bởi tôi đã lấy vợ lần nào đâu ? À ! Dăm bảy cuộc tình duyên đứt đoạn, và mấy đường tơ khô đét kể gì. Người ta kể là kể cái số người mà người ta «chước bạ» ở trước tòa Đốc-ly kia chứ.

Ấy thế rồi thì tôi vụt sung sướng nghĩ đến cuộc nhân duyên mà thầy mẹ tôi sắp định cho tôi. Hay bắt buộc tôi phải «ra Đốc-ly» thì cũng thế.

Kể thế mà mình cũng chơi kia đấy. Ba mươi ba tuổi đầu rồi, mà sắp lấy con quan, mà lại con quan mới có

mười chín tuổi. Mà cô mười chín tuổi ấy lại giàu. A ha! kể ông Tư bà Nguyệt cũng chiều mình đấy chứ.

Thì ra ở đời này, cái gì cũng lây thật. Mình bị lây tình ái của cái bọn đem nhau tới con đường chẳng thơm một tí nào này. Liên lúc đó tôi nhất quyết gửi thư về cho thầy me tôi, giục thu xếp cho chóng xong cuộc hôn nhân đi, chứ sống mãi cái đời cô đơn lê lững như thế này cũng thấy buồn rồi. Cứ để cho các cụ than thở mãi : Lớn tổng ngồng thế kia mà chẳng vợ con gì, kể cũng thương. Thôi, ta phải nhất quyết chẳng kén cá chọn canh nữa.

Vừa lúc tôi tự nhủ tôi như thế, thì cặp tình nhân đầu tiên mà tôi gặp khi bước chân vào con đường đi qua hồ bầy mẫu đi tới gần chỗ tôi ngồi, rồi thì... rồi thì... tôi trông rõ ràng là chị Cát vợ người bạn thân nhất của đời tôi.

Sự bất ngờ, nó đến một cách đột-ngột và ghê gớm quá như thế, làm cho tôi choáng váng cả đầu óc.

Dẫu rằng trông thấy rõ mười mười, mà tôi vẫn còn ngờ rằng trong nắng quáng đèn lòa.

Tôi vẫn nhủ tôi : «Không có thể như thế không có thể như thế. Chị Cát, người nghiêm-trang, đứng đắn thùy mị như thế, lại đã có hai con với chồng rồi, lại là con

nhà thế gia lệnh tộc lấy chồng từ tuổi đầu xanh».

Rồi thì tôi lại tự hỏi tôi : «Hay là người giống người?»

Nhưng đâu lại có sự người giống người đến như thế được ? Giống từ dáng đi, nước da, khuôn mặt, khổ người, nghĩa là giống tất, tất, nghĩa là đích thị là chị Cát rồi còn gì.

Tuy thế mà lòng tôi vẫn không tin, hay vì nó không muốn tin mà thành không.

Trong đời, có những sự thực nó đến với ta một cách tàn nhẫn quá, trái cả với những tư tưởng, những cảm-giác, những thói quen hàng ngày, nên cho dù nó đúng lù lù ra đây, ta cũng không tin.

Nhưng, lần này thì tôi phải tin rồi. Chị Cát và người tình của chị ấy đi đến đầu đường thì lại quay lại. Không hiểu tại sao. Có lẽ tôi sợ chị ấy nhận thấy tôi, tôi vội-vàng nép ngay xuống lề cỏ, rồi tôi mở to hai mắt.

Đích rồi ! Đích thị là chị Cát rồi !

Thốt nhiên, ruột tôi như có một cái gì nhọn sói vào. Và giờ đất dường như long-lở cả chung quanh tôi.

Tôi nằm chết dí trên cỏ, cảm thấm-thía thấy sự long-lở của lòng tôi lại càng ghê gớm hơn tất cả.

Chị Cát ! Chị Cát mà còn có ngoại tình thì thôi, thì thôi hết. Người ta còn tin cái gì được nữa. Rồi thì, khủng khiếp chưa, tôi thấy tôi không tin được cả chính tôi nữa.

Tôi bơ phờ giờ về nhà, lòng nặng trĩu những thắc mắc, tôi còn phải nói rằng đau xót là khác nữa. Càng đau-xót bởi vì anh Cát là người bạn thân nhất của đời tôi. Bao nhiêu kỷ-niệm êm-đềm, bao nhiêu những phút nguy nan, bao nhiêu ngọt bùi chia sẻ đã như nối liền cuộc đời tôi vào với cuộc đời anh Cát bằng những dây liên lạc mà chỉ có những giống súc vật mới có thể rút ra được. Tất cả cái khoảng thời gian mà chúng tôi cùng chung sống với nhau như hiện hình về, nóng hổi. Tôi nhớ đến những khi chúng tôi cùng sống ở trường. Anh hơn tôi một tuổi, và học giỏi hơn, cho nên nhiều lúc anh cũng có cơ hội để khuyến-khích và che chở tôi. Rồi thì, tới khi đi làm, cùng chung những cuộc hành lạc, rồi thì anh cưới vợ; tôi đi phù rề. Tôi còn nhớ y nguyên hình ảnh của chị Cát hồi đó, thật là nồn nà kiêu-diễm, và uy-nghi, và nghiêm-trang. Uy-nghi nghiêm trang đến nỗi trong bọn phù rề chúng tôi có người phải thốt ra : Cô dâu mặt phật. Rồi thì, khi chị Cát đẻ đứa con đầu lòng, chính tôi đi mời đốc tờ. Rồi đứa con thứ hai. Rồi... Gì gì nữa.

Những kỷ niệm của chúng tôi đã quyện rề đan cảnh vào với nhau. Cứ nhớ đến một kỷ niệm vui-vẻ hay buồn bực của đời tôi, là tôi phải nhớ đến anh Cát.

Tôi nhớ, tôi nhớ nhất cái hồi chúng tôi cùng làm việc ở Sơn-la. Hồi ấy vì nước độc, anh không đem vợ lên, nên hai đứa chúng tôi cùng ở với nhau, rồi thì tôi bị ngã nước tưởng chết. Anh thuốc thang cho tôi tận tâm như một người anh đối với em, hay hơn nữa, một người cha đối với con, một người chồng đối với vợ. Rồi thì khi bệnh tôi nặng quá phải chở về Hanoi, anh khóc sụt mướt trên bờ sông. Quên làm sao ! Quên làm sao khi người ta đã sống với nhau những phút như thế.

Nay sự bất hạnh này đến với anh, thật tôi có cái cảm tưởng như nó đến cho tôi. Ô, chị Cát người như thế, chồng như thế, con như thế, gia đình như thế, mà lại đến đi ngoại tình ư ? Người đàn-ông, tôi không nhận được rõ ra là ai, nhưng tôi cũng ngờ ngợ như là đã gặp ở đâu một hai lần rồi.

Chị ngoại tình như thế để làm gì ? Chồng chị, con chị, danh dự của gia đình nhà chị, cả ngay đến chính cái thân chị, chị cũng không nghĩ nữa hay sao, mà lại đi làm điều thương luân bại lý đến như thế.

Thật là bao nhiêu câu hỏi mọc lởm chởm ở trong đầu tôi. Câu nào tôi cũng không giả nhời được cả, nhưng câu nào cũng có cái ma lực làm đau tôi. Cặp nhân tình này coi bộ say nhau lắm. Họ nhờn nhờn lắm, dường như chẳng còn sợ ai. Họ khoác tay nhau đi, ung dung ở đường cơ hồ như trong một chốn không người. Mà tại làm sao chị Cát lại đi ngoại tình ? Hạnh phúc của chị ấy thật là quá đầy đủ rồi. Chồng sang trọng, khỏe mạnh. Con trai có, con gái có, đều ngoan ngoãn, nhà lại giàu. À, à, tôi tìm mãi không thấy cái cớ ngoại tình của chị ấy đây.

Anh Cát hiền lành, lại rất chiều vợ. Tôi nhớ những khi vắng vẻ anh nói với tôi về vợ anh thì không còn người đàn bà nào được yêu đương kính trọng hơn. Mà khiếp chưa, khiếp chưa, gia đình lúc nào cũng hòa thuận không bao giờ to tiếng, vợ chồng lúc nào cũng coi nhau như bát nước đầy.

Tôi phải đi tìm cái cớ ngoại tình ở vấn đề sinh lý, nhưng cũng lại không nốt. Trong những cuộc hành lạc, anh Cát tỏ ra là người rất có «bản lĩnh»

Không ! Chỗ nào tôi cũng thấy không. Mà sự thực, thì chị Cát là người vợ bất chính.

Rồi thì, cùng quá tôi chỉ còn biết kết-luận một câu :

- Thật là con đàn bà hư.

Nhưng kết luận như thế không phải là giải quyết một vấn đề nhé.

Tôi độc phụ nhân tâm. À, à, không phải. Tôi hiềm phụ nhân tâm. Thật là võ đầu, cũng không sao xét được hành-vi của họ.

Giời ơi, hay là lại đến cái cung ăn thịt chán lại thích ăn rau, ăn rau chán lại thích ăn thịt.Ồ, nếu như thế thì đau đớn cho bạn tôi biết là bao !

Đau-đớn ! Nhưng bạn tôi không biết, thì chưa có thể gọi là đau đớn được. Mà nhục nhã, à à, ngoài tôi ra, không biết đã ai biết chưa ?

Chúng nó nhờn nhờn như thế thì hẳn là phải có người biết rồi chứ. Nghĩ thế, tôi thấy ruột tôi sôi lên, và tôi tự hỏi tôi tại làm sao lúc ấy tôi không bật dậy túm lấy gian phu dâm phụ đánh cho chúng nó một trận mê toi rồi ném chúng nó xuống hồ ? Ít ra thì tôi cũng đã trả thù được cho một người bạn, rửa nhục được cho một người bạn.

Thốt-nhiên, tôi cảm thấy tôi hèn quá.

Tôi đang ngồi vùng dậy toan đi đến nói hết cho anh Cát biết, nhưng vừa mở cửa thì một sức mạnh bí mật gì như bỗng giữ tôi lại.

Anh Cát sẽ tiếp đón những lời mách của tôi ra sao, sẽ đối xử với vợ ra sao ?

Những câu hỏi ấy liền buộc tôi nghĩ đến con anh, đến tương-lai của gia đình anh. Rồi thì thậm chưa là cái kiếp người, tôi lại đi mừng về sự lúc ấy tôi không bạo động : Nghĩa là làm một cử chỉ đẹp đẽ, mà bất cứ thằng con trai nào cũng phải làm.

Tôi hậm hực quay vào trong nhà, rồi thì thương bạn và giận con người bất lương, tôi tưởng chừng như đã nắm được chúng nó ở trong tay, rồi tôi dí nát chúng nó ở dưới gót giày.

Nhưng cái phút cảm giác ấy chỉ một loáng là bay đi hết, tôi lại tự hỏi tôi :

- Nếu lúc ấy, tôi bật dậy đánh chúng nó, ném chúng nó xuống hồ, rồi chuyện vỡ lở, thì anh Cát sẽ nghĩ sao? À ! Lại còn những đứa con nữa.

Tôi làm thế thì thế nào tiếng tăm cũng phải vỡ lở anh Cát cũng sẽ bỏ vợ. Đành rằng cái cử chỉ của tôi lúc đó thì đẹp rồi, nhưng cái ảnh hưởng của nó thì ra sao !

Tôi rùng mình nghĩ đến sự ly tán của gia-đình anh, sự nghiêng ngửa của các con anh, sự đau đớn của lòng anh.

À ! Không thể thế. Bao nhiêu tan-vỡ sẽ do cái cử chỉ của tôi mà ra. Nhưng chả nhẽ cứ để yên thế này ư ? Để cho một con dân phụ nó lừa dối một người lương thiện, nó đem cái nhục-nhã đến cho một gia đình tử tế hay sao! Mà nếu tôi không báo cho anh biết bây giờ, thì biết đâu sẽ có những sự di hại ghê gớm xảy ra về sau. Cái nghề đàn bà đã mê, thuốc độc, dao găm, cái gì mà họ từ để đi tới dục vọng. À, tôi đã hèn, không tóm lấy mà trị tội đứa gian-phu dân-phụ thì bây giờ tôi phải đi báo ngay cho anh ấy biết.

Bồn phận của một người bạn buộc tôi phải như thế.

Bồn phận ! Nhắc đến mày mới chua chát làm sao. Tôi lại tự hỏi tôi : Nếu bạn tôi không biết sự ngoại tình của vợ mà cứ sống yên ổn như thế này mãi trong cái hạnh-phúc giả dối - giả-dối trước con mắt tôi chứ bạn tôi không biết thì vẫn là hạnh phúc cả, chứ sao !

Yêu vợ, thì bạn tôi yêu vợ lắm. Biết đâu sự này vỡ lở ra thì bao nhiêu người liên lụy vào đấy, biết đâu bạn tôi không khổ sở hơn là sống một cuộc đời giả dối thế này.

Bồn-phận ! Mày khó lắm thay ! Mày nhiều ngả quá, biết theo ngả nào bây giờ đây.

À, hay là hôm nào tôi ngầm bảo cho chị Cát biết rồi tôi buộc cho chị phải thôi đi. Rồi cuộc đời lại cứ cái đà nó nó chảy, sự sống lại hàn dịt tất cả. Nhưng không thể, tôi bảo thì thế nào bà Cát cũng chồi bay chồi biến. Rồi thì chị sẽ bảo với chồng. Rồi thì giữa anh Cát với tôi sẽ có chuyện xích-mích. Mà rồi thì sự ngoại tình của chị Cát, tang-chứng đâu ? Lỡ anh Cát không tin lời tôi thì sao ! Thế thì yêu bạn thành ra giết bạn muốn được bạn thành ra mất bạn.

Lại còn điều này nữa chứ. Thấy tôi với anh Cát thân nhau, đi lại nhà anh luôn, đã có người xấu mồm bảo rằng :

- Tôi mê cái sắc đẹp của chị Cát.

Nhờ chị Cát vì muốn che lấp lỗi mình, và cho tôi chim chị không được rồi đặt để ra thế thì thế nào ! Một người đàn bà đã như thế, gì mà chả làm được.

Bồn phận ! tao phải theo mày trong con đường nào đây ?

Thật là nan giải, nan-giải ! Mà thế nào thì tôi cũng có bồn phận đối với bạn rồi, vì đứng trước một việc như

thế, tôi lại khoanh tay ngồi nhìn mà chẳng làm gì để bảo tồn cho hạnh-phúc của bạn ư ?

Nhưng hạnh-phúc là gì ? Nó ở đâu chứ ? Giời ơi ! giời ơi ! Sao hôm ấy ma đưa lối hay sao mà tôi lại đi tểu đến con đường Hoàng-cao-Khải ?

À, nếu tôi không đi.

Thì bây giờ yên ổn lắm. Tôi sẽ được sung sướng đánh một giấc ngủ ngon lành cho tới sáng mai. Sung-sướng sáng mai đi làm được khỏe mạnh, tỉnh táo, sung sướng nghĩ đến tương lai với người vợ đẹp và giàu.

À, lương tâm tôi sẽ không phải gợn sóng vì những điều bốn phận.

Lương tâm ? thì định nghĩa nó dễ rồi. Mà bốn phận ? Thì cũng dễ lắm. Nhưng định nghĩa chúng ở trên mặt chữ, bằng những chữ. Hay định nghĩa chúng ở trong việc làm.

Trong việc làm, thì khó quá đi thôi. Bốn phận bao nhiêu ngả, chẳng biết theo ngả nào. Đã không vạch được con đường bốn phận rõ rệt thì thế tất nhiên là lương tâm phải bị chìm vào trong sương mù.

Ở đời này, cứ định nghĩa được hạnh phúc thì các nẻo mở ra, cái gì cũng quang đãng. Nhưng không phải là định nghĩa nó ở trên giấy, bằng những chữ, mà là định nghĩa nó ở trong lòng người để cho hạnh phúc nó thật là... hạnh phúc.

Khôn nổi lòng người là một thứ gì có muôn mặt khác nhau. Mỗi người hiểu hạnh phúc một khác, tiếp nhận nó một khác, sống với nó một khác.

Hạnh phúc của đời bạn tôi ở đâu ? Trong cái trường hợp này, phải noi theo con đường nào để tìm thấy nó ? Ấy thế là tôi mới đi dò xét phân tách tính bạn.

À, nếu tâm-tính bạn tôi cũng như tâm-tính tôi thì dễ lắm lắm rồi. Một người đàn bà đã như thế thì tôi cho là một hạnh phúc, nếu giới thương tôi cho tôi khám phá được tội ác của nó để khỏi sống trong giả-giới, trong nhục nhã suốt đời với nó.

Tôi cho là như thế là giới đã ưu đãi tôi, không bắt đời tôi làm bởi một con khốn nạn. Rồi thì bao việc rắc rối, đau đớn đến sau, tôi cần răng chịu được cả. Bởi những đau đớn ấy không đau đớn bằng sự mình làm yêu một đứa nó phản bội mình, nó ở dưới mái nhà mình mà nó lại đem nhục nhã vào.

Nhưng bạn tôi có những ỹ nghĩ như tôi không ? Có những quan niệm về hạnh phúc như tôi không ?

Bây giờ thì vì có cái phận sự phải rọi một ánh sáng vào đời bạn, trí xét đoán của tôi không còn bị tình cảm che lấp, tôi nhận thấy rằng bạn tôi hơi nhu nhược một tí, và hình như để cho vợ cai trị thì phải. Nhưng chị Cát cai trị chồng một cách khôn khéo mà ta cũng có thể gọi là biết điều, cho nên không có những sự chướng tai gai mắt.

Những kẻ nhu nhược có những cử chỉ phản động gì trước cuộc đời ? À, tôi thấy rằng họ chỉ thích yên ổn, rất sợ đổi thay.

À, nếu thế thì không. Tôi không thể nói cho bạn tôi biết. Cứ không biết và cứ yên ổn sống như thế này, biết đâu bạn tôi lại không được sung sướng hơn là biết mà phải cựa cậy, bởi với một tâm tính như thế, cựa cậy là một sự khổ não.

Do đó, tôi mới nghiệm thấy rằng, những người có vợ ngoại tình phần nhiều là những người nhu nhược, quá nề rồi thành sợ.

Cái bản thể của người đàn bà sinh ra là để vâng chịu, chứ không phải để sai bảo. Mà người đàn ông thì phải

dẫn lối đưa đường, dang cánh tay ra để cho người đàn bà được sống dưới sự che chở của mình.

Mình đã thoát bộ trong phạm vi này, nghĩa là mình đã không đàn ông một trăm phần trăm, thì người đàn bà sẽ không thể yêu mình cho hết lòng được.

Do đó, sự ngoại tình sinh ra.

Anh Cát thì hình như hơi phục tùng vợ một tí. Có lẽ vì thế mà trong lòng chị Cát có một chỗ trống chẳng ?

Không biết tôi đọc thấy ở đâu cái tư tưởng này : «phải biết lâu lâu làm đau đớn người đàn bà một chút thì họ mới biết hưởng cái sung sướng mà mình ban cho họ. Đó là vì sự yên vui của mai sau, đừng sợ làm người tàn nhẫn. Bởi nếu mình đã không biết tàn nhẫn thì rồi cuộc đời sẽ tàn nhẫn với người đàn bà».

Cái thâm ý của người viết ra những tư tưởng này là muốn cho chúng ta biết rắn tay nắm người đàn bà lại nếu xét thấy họ lệch lạc.

Có lẽ vì bạn tôi đã nhắm mắt tất cả trước người đàn bà, cho nên vợ bạn tôi mới coi thường, coi khinh chồng chẳng. Rồi do thế mà lòng có những chỗ trống trải ?

Nhưng chỗ trống trái ấy, chị Cát há lại không vì nghĩ đến các con mà lấp đi được chăng ?

Ồ, ồ, dù thế nào thì chị Cát cũng là một người đàn bà hư tuyệt trần rồi. bởi có giống cầm thú nó mới đi bôi nhọ cái tên mình mang.

Mà thứ nhất chị Cát chẳng những là một người vợ, chị còn là một người mẹ nữa.

Phải, người vợ rất có thể vì tâm tính bất đồng hay gì gì, mà không nghĩ đến danh dự của chồng, nhưng người mẹ thì không thể viện ra một lẽ gì để không nghĩ đến hạnh phúc của các con.

À, những người mẹ khôn kiếp ấy thì mình phải có cái bồn phen tổng ra khỏi nhà mình.

Không, không do dự nữa, tôi phải bảo cho bạn tôi biết mới được.

Những người mẹ như thế thì phải quét đi, những con đi ấy thì phải buộc chúng phải sống cuộc đời con đi, không thể để cho chúng giẫy bấn vào những đứ con.

Không, không, tôi phải quyết.

Nhưng giờ ơi ! trong lúc tôi tự nhủ tôi như thế, thì vụt những hình ảnh của thằng Vinh, con Thu đến với tôi

bằng một bộ mặt thâm sâu.

Tôi rùng mình. Rồi tôi dẫn đo đờn chúng.

Chúng sẽ nghĩ thế nào trong khi bạn tôi li dị vợ, nghĩa là bỏ mẹ chúng. Và tương lai của chúng sẽ ra sao nếu không có mẹ chúng ở bên cạnh ?

Tôi mềm lòng nghĩ đến những đứa con thiếu mẹ.

Nhưng chả nhẽ, một người mẹ như thế mà lại để ở trong gia đình được ư ?

Nhưng người mẹ ấy có thương con đâu. Để con ở cạnh, chỉ tổ lây hư thôi.

Họ đã không biết thương con thì con... cũng có quyền không thương họ.

À, không. Cái ý nghĩ ấy đến với tôi thì tôi vút nghĩ ngay đến mẹ tôi. Tôi nhận thấy rằng giá mẹ tôi có phạm tội đến đâu thì lòng tôi vẫn thương, mà có lẽ chính vì thế mà lại thương hơn.

Thật là nan giải, nan giải. Nhưng mà... việc này là đứng ở cái địa vị người chồng mà xét chứ có đứng về phương diện những đứa con đâu.

Những người chồng có vợ ngoại tình phải xử như thế nào ?

Tôi chưa kịp giả nhời cho tôi, thì tôi đã nhận ngay ra rằng mỗi người một cảnh, cũng như mỗi người một tâm một tính. Đã thế thì dù thế nào, sự giải quyết của cuộc đời cũng không thể nhất luật được.

Biết đâu, bạn tôi chẳng đã biết sự ngoại tình của vợ rồi. Đành rằng trong những việc này, người chồng bao giờ cũng là người biết sau hết, nhưng biết sau thì cũng là biết chứ.

Biết đâu bạn tôi đã chẳng biết rồi, nhưng vì con, vì nhiều lẽ thiêng liêng khác mà phải ngậm bồ hòn làm ngọt, và cứ phải giả điếc giả ngậy.

Tôi thấy rằng tôi cần phải tể nhị lắm trong việc này, chứ không thì yêu bạn mà thành ra làm hại bạn.

Tôi nảy ra cái ý kiến đến dò xét xem bạn tôi đã biết sự ngoại tình của vợ chưa ? Và luôn thể xem cảnh tình của gia đình bạn.

Lương tâm của tôi bật lên trước sự phản bội hèn hạ của vợ bạn, nhưng vì đã đứng tuổi, và cũng có ít chút kinh nghiệm về cuộc đời và lòng người, tôi lại cố tự chủ để dò xét kỹ càng.

Sự hành động của tôi chỉ có lợi cho bạn một khi tôi biết theo chiều những việc mình đã dò xét thấy mà hành động.

Tôi thấy cần phải bình tĩnh. Và sự bật lên của phút cảm đầu tiên tuy bao giờ cũng là đẹp hơn cả nhưng vị tất nó đã có thể đem đến những ảnh hưởng tốt về sau.

Mà điều đó mới là điều can hệ. Cái thân chúng ta sống đây bị vương vít vào bao nhiêu người, chứ có phải chỉ có một mình ta đâu, mà bảo ta có thể cứ làm theo cái thích của lòng ta.

Có khi việc này ở ta thì phải, mà ở người khác thì không phải, ở đây có lợi, mà ở chỗ khác thì rất hại.

Lại còn những cái đẹp cho người này mà không đẹp cho người kia ; cảnh này xử thế được cảnh kia không xử thế được.

Nếu sống mà không biết nhận xét như thế và hành động theo những điều mà mình nhận xét thấy thì bao nhiêu hành vi của mình sẽ như hành vi của con gấu kia muốn xua một con ruồi đậu trên mặt bạn mà thành ra giết bạn. À, tôi phải làm thế nào để cho sự hành động của tôi không phải là tảng đá của con gấu ngu dốt kia. Đã chẳng được ích gì, mà hại vô kể.

Đành rằng con chuột thì phải ném chết nó đi rồi, nhưng cũng phải nghĩ đến đồ vật để cạnh đấy.

Chiều hôm sau, cơm xong, tôi đến nhà bạn.

Anh Cát ở phố Đường Thành, một gian nhà gác bốn buồng. Buồng ngoài phòng khách, buồng trong phòng ăn. Trước gác hai buồng thì dùng làm buồng ngủ.

Nhà trang hoàng rất lịch sự. Chị Cát trong sự bày biện và chọn lựa các đồ vật đã tỏ ra một người có khiếu mỹ thuật.

Cái nhà này, tôi đã lại bao nhiêu lần. Tôi đã được sống bao nhiêu phút ấm áp ở đây.

Bây giờ, tưởng chừng có cái nhục ở trong đó tôi mới ngao ngán làm sao.

Tôi đặt tay vào quả đấm mà thấy run, và đã có phút tôi ngập ngừng không muốn vào nữa, sự giáp mặt với chị Cát bây giờ khiến cho tôi khổ sở lắm.

Và tôi ăn làm sao, nói làm sao khi trông thấy mặt bạn?

Người đầu tiên ra mở cửa cho tôi là anh Cát. Thấy tôi là anh hơn hở :

- À độ này mê man mã chược ở đâu không đến để con nuôi nó cứ nhắc ba mãi. Thế mà không thấy nóng ruột à ?

À quên, tôi không nói đến sự anh chị Cát bảo cho thằng Vinh làm con nuôi tôi.

Cái ý kiến này là do chị Cát sau khi được chồng kể cho hôm chị đẻ tôi đã phải vất vả đi mời đốc tờ, và về tận Hanoi mua thuốc thế nào - hồi ấy chúng tôi cùng làm ở Phủ Lý.

Thằng Vinh từ đấy đều gọi tôi bằng «ba». Và đã có lần chị Cát nói đùa tôi :

- Thôi, ba mày cứ sống cô độc cô quả thế này mãi thì rồi sau con ăn thừa tự đấy, chịu khó mà chiều ba con ạ.

Có nhiều lần, anh chị Cát về quê không tiện cho chúng nó về, thường đem các con lại gửi ở đằng tôi. Chúng nó mến tôi lắm.

Tôi không dám nhìn lên mặt anh Cát, hay nói rằng tôi không nở thì đúng hơn. Tôi chỉ sẽ giả nhời :

- Từ nay tôi không đánh mã chược nữa. Đánh nhiều nó cũng mê mụ và mỗi mệt làm sao ấy.

Anh mừng rỡ :

- Phải đấy, phải đấy. Suốt ngày đêm đi như thế là cái lý gì. Lắm khi lại anh chơi không gặp anh có nhà tôi tức tức là ấy.

Cát tiếng gọi con :

- Vinh ơi, «ba» mày đã đến đây này.

Rồi cười to :

- Ấy nó vẫn trách «ba» thích mã chược hơn nó đấy.

Tiếng giầy rầm rầm ở cầu thang, thằng Vinh chạy bộ ra ôm lấy tôi hôn :

- Hôm nay «ba» không đi mã-chược à ?

Tôi chưa kịp hôn nó thì nó đã du tôi ra :

- Thôi, không cho «ba» hôn đâu. «Ba» đi mà đánh mã chược đi.

Anh Cát nhìn chúng tôi, gật gật đầu :

- Đáng kiếp.

Rồi hỏi tôi :

- Không biết mã chược có cái gì mà anh thích thế.

Tôi chép miệng :

- À, buồn, chả có cái gì chơi.

- Thế lại đây với chúng nó, cho chúng nó trêu cho không thích à ?

Tôi không giả nhời, giờ tay kéo thẳng Vinh. Nó ngồi lên lòng tôi, nhưng nhất định không cho hôn :

- Từ giờ «ba» không được đi đánh mã-chược nữa cơ.

- Thì «ba» vừa bảo với cậu con rằng không bao giờ ba đi đánh nữa mà.

Nó giờ má :

- Ừ thế thì được.

Con Thu lúc ấy cũng chạy ra :

- Lạy «ba».

Thằng Vinh trợn hai mắt :

- «Ba» tao chứ «Ba» mày à ? Chỉ nhận vợ, tao lại đánh cho bây giờ.

Con Thu tùm tùm cười :

- À quên, lạy bác ạ.

Chúng tôi cùng cười. Lòng tôi đang nặng trĩu bỗng thấy vơi đi trước sự vui vẻ của chúng nó. Anh Cát bế con Thu :

- Thôi, chẳng có «ba» thì có cậu cũng đủ. Nghề ngỗng gì cái ba ấy, một tháng mới lại thăm con được vài lần.

Tôi hít tóc thẳng Vinh; thẳng Vinh dún dấy trên lòng tôi :

- À sáng chủ nhật vừa rồi, ba đi đâu đấy ? Lại ba không có ba ở nhà, tức tức là.

- Con lại một mình hay với ai ?

- Một mình với thằng xe nó kéo. Định bảo «ba» đưa đi xem ci-nê.

Tôi nhìn đồng hồ :

- À, mới có gần tám giờ. Tối nay con có muốn đi xem, «ba» cho đi này.

Nó lắc đầu :

- Chịu thôi, tối thì chịu thôi. Con buồn ngủ lắm. Mai lại còn phải đi học. Với lại không phải thứ năm chủ nhật, không có phim đánh nhau.

- À, con đi học rồi đấy à ?

Anh lắc tay con Thu :

- Đấy ba như thế thì «ba» để làm gì. Con đi học mà không biết.

Quay sang tôi :

- Mới được năm hôm. Cho nó sang học tư cái cậu nhà bên cạnh để cho nó khỏi nghịch.

Tôi cúi xuống thẳng Vinh :

- Thế con đã thuộc hai mươi bốn chữ cái chưa ?

- Con mới thuộc a, b, c, d, đ, thôi.

Ngồi mãi không thấy chị Cát xuống, tôi đồ chừng không khéo chị com xong đã tìm có đi với nhân tình rồi.

Tôi bèn vờ giật mình :

- À, chị đâu hở anh ?

Anh Cát điềm nhiên :

- À, đang sắm sửa, sắp xuống bây giờ.

Tôi vờ kinh ngạc nhìn bộ quần áo ngủ của anh :

- À, thế tôi phải về để cho anh chị đi mới được.

- Không, ngồi chơi, tôi có đi đâu. Nhà tôi nó lại thăm người bạn gái mới ở Saigon về đây mà.

Người bạn gái ở Saigon ?

À, tôi đã hiểu là ai rồi.

Chị Cát xuống với một nét mặt tươi tỉnh, với đôi mắt sáng ngời mà trong đó tôi đọc thấy một say-sưa mãnh liệt của những mối tình mới chớm nở.

Chị thấy tôi là cười và trách ngay :

- Gớm, sao anh mới mặt thế, lần nào cho lại hỏi cũng là đi vắng thôi. Hôm nay ngọn gió gì đưa anh lại thế.

Tôi nhìn chăm chăm vào chị mà không nghĩ đến sự giả nhời.

Cả cái «sen» ngoại tình buổi đêm hôm qua đã sống lại trong đầu tôi.

Nhưng may, con Thu đã níu lấy chị ấy, chứ không thì cái cảnh lúc đó có thể thành sống sượng.

- À, hôm nay mơ ăn mặc đẹp quá, mơ đi đâu phải cho con đi với cơ.

Anh Cát nhìn vợ một cách sung sướng, sung sướng ở những lời con gái vừa nói, rồi bảo ngay :

- Ô, mơ đi có việc đấy, theo đi làm gì.

Có việc ! Hai chữ ấy hét lên ở trong tai tôi. Tôi nhìn anh Cát thì tôi biết ngay anh chẳng biết một tí gì. Mà nhìn chị Cát thì tôi thấy sao đáng điệu của chị ấy lúc đó trơ trẽn quá. Chị vuốt tóc con rồi kéo con lại cạnh chồng :

- Ở nhà với cậu, mơ đi đến độ mười giờ mơ về thôi mà. Con nhà hư quá đi thôi, cứ đi đâu là theo đi, dính như một cái đuôi.

Rồi chị cọ tay vào vai chồng, nũng nịu :

- Tại cậu đấy, cậu không biết bảo chúng nó.

Anh Cát nắm tay vợ, đưa lên môi hôn :

- Thì anh đã bảo nó rồi thôi.

Tôi là bạn chí thân, nên những cử chỉ thân ái của vợ chồng anh ấy tôi thấy luôn, và anh chị ấy cũng chẳng cần phải ngượng với tôi. Chẳng những thế, anh Cát còn

sung sướng ở chỗ được phô-diễn cái hạnh phúc của mình trước mặt một người bạn. Mà tôi thì tôi thấy bạn được sung sướng, tôi cũng âm âm trong lòng.

Nhưng nay thì đã khác rồi. Thấy chị Cát ỡng ẹo như thế, tôi muốn nhảy xô lại tát cho chị một cái, và giật bàn tay chị khỏi môi anh mà quát lên :

- Nó là con dâm phụ, nó đã làm nhục tên anh, gia đình anh, anh đừng hôn nó nữa.

Vì có những cảm tưởng và cảm giác như thế, cho nên mặt tôi lúc ấy thành ra ngơ ngẩn.

Chị Cát vừa lấy tay vuốt cằm chồng vừa bảo tôi :

- Gớm, hàng tháng mới lại, mà lại đem cái mặt sầu bi thế kia lại thì lại làm gì ? Anh buồn gì thế ? Hay thua nhiều buồn đấy ?

Tôi chưa kịp giả nhời thì chị ấy lại tự giả thòi lấy :

- À, mà anh thua được thì cần gì, thua bao giờ cho hết được mà lo. Hai cụ thu tiền nhà và tiền thóc mỗi năm không đến vài bốn vạn ấy à ?

Tôi nhặt nhẹo :

- Làm gì ! Mà dù có thế thì cũng không phải là kho vô tận.

- Thế nghĩa là anh thua nhiều lắm chứ gì.

Tôi chưa kịp giả nhời thì chị ấy đã cúi xuống giờ má cho chồng hôn, rồi ngừng lên :

- Khổ quá, chả mấy khi anh đến chơi, mà tôi lại bận, vì trót hẹn với một người bạn.

Rồi chị tát yêu vào cả con gái và con trai :

- Thôi các con ở nhà nhé, mẹ đi một tí rồi mẹ về ngay.

- Thôi anh ở chơi với nhà tôi nhé.

Tôi đứng dậy nhìn chị ấy một cách nghiêm khắc :

- Vâng, chị cứ đi.

Cái nhìn của tôi lạ-lùng khác mọi ngày khiến cho chị ấy dừng lại mấp máy môi toan nói điều gì, nhưng không hiểu chị ấy nghĩ sao, chị ấy lại đi không nói nữa.

Vợ đi rồi, anh Cát mới quay sang nhìn kỹ tôi :

- À, nhà tôi nó nhận xét đúng. Anh trông buồn làm sao ấy ? Anh buồn gì đấy ? Anh thua vài ba trăm thì thấm thía vào đâu mà bảo phải buồn.

Tôi lắc đầu :

- Không, tôi có thua mấy đâu. Thua thì cuối tháng chạy, rồi khi nào để tôi lên lại xin giả có sao. Tại tôi thức mấy đêm mệt đấy.

- Đánh bạc thức rạc người ra. Mà thích gì đâu. Tôi không bao giờ ngồi đánh bạc được đấy.

Tuy biết rõ bạn chẳng hề nghi ngờ vợ tí gì nhưng tôi cũng muốn dò xét lại cho kỹ, tôi bèn gọi chuyện :

À, cảnh anh thì mới nói thế. Chứ tôi một mình buồn chết đi, thành ra biết là không nên đánh bạc mà cũng cứ đánh để quên thì giờ.

- Ô thế sao không lấy vợ đi cho nó vui vẻ ? Tôi như anh, hai cụ hỏi cho một đêm tốt thế thì tôi cưới phăng ngay.

Tôi chớp môi :

- À, anh tưởng đàn bà ai cũng được như chị ấy đấy hẳn. Nếu lấy về mà biết được vui vẻ như gia-đình nhà anh, thì đệ lấy ngay. Chỉ sợ vợ không lấy, mà lấy phải nợ thôi.

Những lời nói của tôi làm cho anh nở mặt nở mày :

- Không, nhà tôi thì nó cũng khá. Được cái hiểu nhau. Nhưng tôi tưởng đàn bà nào rồi lúc lấy chồng chả phải thế ?

Tôi ngao ngán :

- À, anh tưởng thế. Phải là số may lắm mới được cái diễm-phúc như anh, chị ấy biết chiều chồng, lại đứng đắn, lại biết trông nom con cái, người đàn-bà có những đức tính như thế ít lắm đấy chứ.

Anh Cát nhìn tôi bằng một cái nhìn đầy hân hoan, nó khiến cho tôi giật mình nghĩ đến sự quyết định của tôi ngày hôm qua.

À, sự tan mộng sẽ làm cho anh khổ biết chừng nào.

Anh phát biểu sự sung sướng bằng cách sóc nách con giơ lên trời, hôn tíu tít khắp cơ thể rồi khi đặt xuống anh quay sang tôi :

- Không, nhà tôi được cái coi sóc nhà cửa và trông nom con cái thì thạo lắm. Thành thử tôi cũng được thư tâm không phải lo nghĩ gì.

Rồi anh thở dài :

- Tôi chỉ thương nhà tôi một cái tội nghèo thôi thành ra «en» cũng phải tước đi một vài cái sở thích. Giá tôi được như anh thì thật là hoàn toàn sung-sướng.

Cái cảnh người chồng thật thà và yêu vợ như thế mà bị vợ lừa dối khiến tôi bức tức :

- Anh mà là nghèo à ? Lương tháng hai trăm, lại nhà sẵn có không phải thuê. À, tôi tưởng như thế cũng là hiếm lắm. Và chiều tất cả những sở thích của đàn bà, thì chiều làm sao cho hết được. Họ thì họ thích cả giờ. Có lẽ cho họ làm Hoàng Hậu rồi, họ cũng chưa thỏa hết sở thích.

Anh Cát vội-vàng giảng giải để bênh vợ.

- Không, nhà tôi thì nó phải chảnh lắm, chứ không xa hoa quá như người ta. Nhưng đại loại chẳng hạn có cái ô tô, thì những buổi chiều mát, hay những hôm chủ nhật, vợ chồng con cái đem nhau đi chơi, thì cũng hay. Nhưng anh tính tôi lương tiêu tháng nào soán tháng ấy thì còn làm sao mà mua được. Đành là những sở thích của đàn bà thì không thể sao chiều hết được, nhưng những sở thích chính đáng thì mình cũng có bổn phận phải chiều chứ. Và những ước vọng của nhà tôi có cái gì là quá-đáng đâu. Nhà tôi chỉ muốn cho chồng con sung sướng thế thôi.

- Nhưng nếu chị ấy ước vọng những thứ mà chị ấy biết anh không có đủ điều kiện làm vừa lòng thì... Lòng anh chắc là phải thắc mắc chứ. Tôi tưởng một người thông minh như chị ấy, phải thấu cái lẽ đó chứ.

Thật anh Cát bênh vợ một cách nhiệt liệt, khiến cho tôi lại càng giận chị ấy và thương anh :

- Không nhà tôi có bao giờ nó thúc bách tôi, bắt phải chạy chọt để mà mua đâu. Chẳng qua nó ước thế.

Rồi anh cười một cách chân thực và thú :

Với lại, nói cho đúng ra, thì «en» ước thế, kể cũng là chính đáng. Anh tính, giờ nực này đi cái xe nhà chậm di-di, hay đi cái xe đạp cọc cạch để cho ô-tô người ta nó hất bụi vào thì cũng khổ. Đằng nào đi xe ô-tô thì vẫn khoái hơn.

Hạ giọng :

- Ấy hồi anh bán chiếc ô-tô, nhà tôi nó đã định bảo tôi mua và giả dăn anh, nhưng sau tôi nghĩ đi, nghĩ lại, tôi lại thôi.

Tôi cau mày, trách anh Cát một cách thành thực :

- Ô, thế sao hồi ấy anh không bảo. Chỗ anh em như tôi với anh mà anh còn giữ kẽ như thế thì là cái nghĩa

lý gì !

Anh Cát chặc lưỡi :

- À, tôi tưởng vì anh cần tiền ngay, nên mới bán ô-tô.

Tôi cau mày :

- Tôi thì lúc nào cũng cần mà lúc nào cũng không cần. Mà hồi ấy tôi bán ô-tô có phải vì cần tiền đâu. Anh chị thì bao giờ anh chị giả chả được, hà-tất phải góp. Tôi nếu cần tiền thì chịu khó về nhà là có ngay, việc gì phải nghĩ đến sự bán ô-tô.

- Ô, thế tiếc quá. Tôi biết đau, tôi thấy nể nể anh thế nào ấy. Chiếc ô-tô anh hãy còn đẹp và tốt lắm nhỉ ? Bây giờ ông Vĩnh-Thái vẫn còn đi, trông còn keng lắm. Hồi ấy anh bán bao nhiêu nhỉ ?

- Có hai nghìn sáu. Ô, giá anh chị mà mua thì tôi chỉ tính hai nghìn thôi. Tôi mua có thế. Tôi bán đi được lãi.

- Ô, hoài của !

Lời thú của anh Cát khiến cho tôi nghĩ ngay đến một điều : hay chị Cát chim giai có một mục đích vụ-lợi ? Hay vì muốn cho có một chiếc ô-tô ?

Ô, nếu thế thì đáng thương hại cho bạn tôi biết chừng nào.

Một người đàn bà vì tiền mà phản chồng thì có đem mà giết đi...

Không, không, không có thể thế. Bạn tôi đã làm gì nên tội để giới bắt lấy phải một con tôi hèn-hạ như thế.

Lòng thương bạn khiến cho tôi không dám nghĩ đến điều ấy. Nhưng không nghĩ đến điều ấy, để mà lại nghĩ rằng, nếu vợ bạn tôi mà như thế, thì tôi có cái bổn phận phải mách cho bạn tôi biết mà bỏ đi, chứ sống cạnh một con người như thế, tức là sống cạnh một con vật rồi. Đã đối với một con vật thì người ta cần gì mà phải giữ kẽ với nó, cứ thẳng tay.

Anh Cát thấy mặt tôi nhăn nhó thì cho là tôi mệt liên bảo :

- À, uống một cốc cà phê cho nó tỉnh, anh nhé.

Tôi chưa biết đáp thì thằng Vinh đã vỗ tay :

-À, «ba» uống cà-phê đi cho con uống với ba ạ. Con thích uống cà-phê lắm.

Anh Cát chuyên cà phê sang những tách nhỏ cho các con, rồi ngồi nhìn chúng nó uống. Vẻ mặt anh ấy lúc đó thật là vẻ mặt của một con người sung-sướng.

Các con anh uống xong giờ miệng cho anh chùi. Anh chùi xong hít lấy hít để má chúng nó.

- Thôi, các con cậu đi ngủ, nghe chưa ?

Cả hai đều nguẩy đi :

- Không, chúng con còn ở đây chơi đã.

Anh bế hai đứa lên lòng, ôn tồn :

- Như thế là cậu không bằng lòng. Từ giờ cậu bảo điều gì thì hai con phải nghe ngay. Trẻ con không nên thức khuya một. Cậu vì nghĩ đến sức khỏe của các con mà phải bắt các con đi ngủ. Chứ há cậu lại không muốn để các con ở dưới này hay sao.

Hai đứa nghe ra ngay :

- Vâng thì chúng con đi ngủ. Nhưng cậu phải đưa chúng con lên gác cơ.

- Thế hôn và chào bác đi đã nào, rồi cậu sẽ đưa lên.

Anh bế con Thu và cồng thăng Vinh khiến cho chúng nó thích chí cười khanh khách.

Cái cảnh bố con díu díu như thế khiến cho tôi nảo cả lòng. Và càng nguyên rửa người mẹ khôn-kiếp. Lúc này, chị Cát ở đâu ? Chắc là lại đi với tình nhân ở con đường Hoàng cao-Khải, hay là con đường vắng nào khác, hay là trong một nhà khách-sạn nào.

À, à, tôi phải nói đề cho người ta tổng cổ nó ra khỏi cái chốn sạch sẽ và thiêng liêng này, chứ không thể để cho nó vẩy nhục lên đầu những đứa con thơ ngây và người chồng tử tế như thế kia.

Lúc vắng mặt anh Cát thì tôi nghĩ thế, nhưng khi anh xuống, trông thấy cái mặt hiền lành và thực thà của anh, tôi lại không dám. Tuy thế nhưng tôi cũng gọi :

- Các trẻ hình như chúng nó quẩn quít anh hơn chị ấy thì phải.

- Có lẽ, tại tôi hiền mà mợ nó hay cáu.

Câu trả lời ấy sói vào lòng tôi, và tôi thấy xót cho anh, tôi vờ hỏi :

- A, thế chị đi đâu mà đi khuya thế ?

- Có người bạn học lấy chồng ở Saigon ra, người ta nhờ nhiều việc. Ấy hôm qua cũng đi đến quá mười một giờ, nó nhờ những tậu nhà, tậu cửa gì gì ấy, tôi cũng chẳng biết. Công việc đàn bà họ với nhau ấy mà. Tôi cũng chẳng muốn biết đến làm gì.

Thì ra anh Cát tin vợ quá đi thôi. Phải rồi, vợ chồng lấy nhau có biết tin nhau như thế thì mới có hạnh phúc. Nhưng, trời ôi, tôi muốn nói gì đây. Tin, tin, phải rồi, đó là điều-kiện cốt yếu để xây hạnh-phúc gia đình, nhưng tin quá để đến thế này thì chao, tội nghiệp cho những con người thực thà và tử tế ở trên đời biết mấy !...

Tôi thấy chán sự lấy vợ.

Anh Cát tốt như thế, mà còn bị vợ phản thì tôi, thằng có không biết bao nhiêu tính hèn, tôi còn mong gì.

À, à, tôi không thể lấy vợ được. Người đàn bà lúc ấy hiện đến trước mắt tôi chỉ là người đàn bà đáng để cho đi đôi với con rắn,

Bây giờ, anh Cát mới uống cà phê, anh nhăm nháp một cách ngon lành quá.

- Chà, tính tôi khác người ta. Cà phê tôi không uống nóng chỉ thích uống nguội.

Rồi dơ cốc lên ánh đèn :

- Hôm nay, giá có nhà tôi ở nhà, nó pha cho anh xoi thì còn tuyệt nữa. Ấy thằng bếp này lúc mới đến đây, chẳng biết làm một tí gì cả. Nhà tôi nó luyện cho một đạo, bây giờ đã làm ăn được.

Rồi nhìn quanh nhà :

- Không, kẻ có một người vợ biết tháo vát cũng thú.

Tôi muốn kêu giời lên. Nhưng vì không thể kêu giời, tôi đành nốc một hơi cốc cà phê để chen cái khí tức nó đưa lên.

Anh Cát thấy thế liền hỏi tôi một cách thích ý :

- Có phải cà-phê ngon không anh ?

Tôi giả nhời như một kẻ đâm đầu vào tường :

- Vâng, vâng, ngon, ngon lắm.

Anh đặt cốc cà phê, tạm yên một lát.

- Tôi khuyên anh nên lấy vợ đi. Chỗ anh em, thấy anh không có hạnh-phúc, cứ sống lêu đêu tôi khổ lắm. Lấy vợ đi, rồi anh sẽ tìm thấy hạnh phúc, cái thứ hạnh phúc êm đềm khoái lắm cơ. Anh tính, những lúc chiều lên

hay những lúc giờ đất âm u, vợ chồng ở nhà mà hú hí thì chẳng còn thiết đến cái gì nữa.

Rồi anh nói bằng một giọng thân mật :

- Hay anh không bằng lòng đám ấy thì để tôi bảo nhà tôi nó đánh mối cho một đám thật là hoàn toàn.

Và hạ giọng, và vo tròn câu nói trong một cái cười :

- Nhà tôi nó quen biết lắm bạn khá lắm cơ.

Tôi rùng mình nghĩ đến con đường Hoàng Cao Khải.

Thôi, thôi, điều gì chứ điều ấy thì xin...

- Thôi nóng quá, hãy để câu chuyện ấy lại đây, ta đi chơi mát mấy vòng rồi làm vài cốc kem.

Anh Cát nói thế, nhưng rồi xuống đến đường, anh lại trở lại cái vấn đề mà anh rất thích nói, nhưng mà tôi rất không thích nghe ở miệng anh.

Tôi không thích nghe thì đã dĩ nhiên rồi. Còn anh, anh thích nói, vì lòng yêu bạn, muốn cho bạn sung-sướng, muốn cho bạn có được một cái hạnh phúc như cái hạnh-phúc mà anh tin tưởng - và anh tin tưởng lắm chứ - nó đang bao trùm gia đình anh, đời sống của anh. Anh nói, nói nhiều lắm, như say cái vị say của cái lạc

thú mà anh đang phác họa :

- Không, anh phải nghe tôi, cứ lấy vợ đi là bao nhiêu cái buồn nản sẽ tiêu tán hết. Chứ độ này tôi trông anh ủ rũ lắm. Anh cứ nghe tôi đi, rồi anh cũng sẽ như tôi, rồi chả mấy mà anh có cháu, nó quăn quít bên mình như thằng Vinh, con Thu, có phải vui biết bao nhiêu không nào !

Anh cũng sẽ như tôi ! Cái câu nói rất tự nhiên ở miệng anh Cát, nó vang lên ở trong hồn tôi mới nào nùng làm sao !

Phải, tôi cũng sẽ như anh, cũng lấy được một người vợ đẹp, đám cưới rất linh đình. Rồi người vợ đẹp ấy sẽ đẻ cho tôi một đứa con, hai đứa con, có khi ba đứa con, chúng nó sẽ quăn quít bên tôi mà ríu-rít «ba ba, con con», như thằng Vinh, con Thu. Tôi cũng sẽ như anh, sung-sướng trong hạnh phúc, sống tin tưởng trong cái hạnh phúc nó sẽ làm cho những thằng độc thân, như tôi bây giờ, trông thấy mà thèm, mà mũi lòng.

Nhưng mà, tôi cũng sẽ như anh cả ở cái chiều tối mà trên một con đường Hoàng-cai-Khai nào đó, người vợ của tôi, người mẹ của con tôi, nó sẽ gieo cái nhục nhã lên đầu con tôi, cái tan nát vào gia đình tôi, cái chết vào lòng tôi.

Phải, tôi cũng sẽ như anh thế đó. Và có lẽ không được như anh ở cái chỗ ngày ấy, sẽ không có thằng bạn tốt nào, nó chán mã chược nó ra ngồi hóng gió ở cái con đường nặng những mùi không thơm, để chứng kiến cái tán trò ngô sở và để đau một cái đau không nói ra được. Hay có một thằng bạn, nó trông rõ cặp sừng trên đầu tôi, nhưng nó không kiên nhẫn - có phải là kiên nhẫn không - như tôi, nó sẽ nói toạc móng heo vào mặt tôi:

- Mày là một thằng bị mọc sừng !

Những ý nghĩ chua chát ấy đến với tôi, nó lại đến với tôi ngay sau câu nói mà tôi biết là rất thành thực của anh Cát. Và rồi thì, do một huyền tưởng kỳ lạ, tôi nhìn anh Cát, anh Cát bạn chí thiết của tôi, biến ra một người khác. Tôi thấy cái mặt của anh là cái mặt của một thằng có vợ đi với giai, cái lưng anh khom khom, cái vai anh rung rẩy, đôi chân anh bước thông thướt, cái gì, cái gì ở anh cũng đều là của một thằng chồng «bệt» có vợ ngoại tình mà không biết, mà còn mở mồm đi khuyên người ta lấy vợ.

Quả thực, nếu không có một cái gì mạnh hơn tôi giữ tôi lại, thì ngay lúc ấy, tôi muốn chõ vào tai anh hét vang :

- Cát ! Mày bị mọc sừng đấy !

Nhưng vừa nghĩ thế, một hồi hận đến ngay làm cho tôi đứng sững lại, lo lắng tưởng chừng như mình vừa phạm một tội phản bạn. Và tôi ngơ ngác, không biết rằng mình có đã nói cái câu nguy hiểm ấy với anh Cát chưa.

Phải, tôi có lỗi với bạn, có lỗi to lắm. Anh Cát với tôi, có khác gì ruột thịt ! Hơn ruột thịt nữa ấy chứ. Nay một đại bất hạnh đang đe dọa đời anh, sắp làm tan nát nhà anh, tan nát lòng anh, tôi đã chẳng thương anh thì chớ, lại đi có cái ý tưởng khinh thị anh, dù chỉ là khinh thị trong tư tưởng.

Anh Cát lại nói cái câu này, nó làm cho lòng tôi càng thất lại.

- Anh không biết chứ nhiều lúc thấy anh cô quạnh, tôi khổ lắm. Cứ tưởng tượng anh đi làm mệt nhọc về nhà không có người săn sóc, nâng nhắc, là tôi thấy tôi là một thằng ích-kỷ. Tôi không nói rõ cho anh biết những sự sung-sướng của tôi, thì anh còn chưa thấy nóng lòng muốn lập gia-đình.

Đến chỗ này, Anh Cát vỗ vai tôi, thân mật hạ giọng :

- Đây này, anh đừng tưởng rằng người ta cứ miễn là có tiền, có địa vị, muốn cái gì được cái ấy là sung sướng

hoàn toàn đâu. Anh có bao giờ vì đứt một cái khuy quần, hay sút chỉ một cái sơ-mi, mà rồi vứt đi cả bộ quần áo chưa ? Chắc là không, không được. Này nhé, khâu lấy thì anh không bao giờ khâu lấy rồi nhé, mà đưa thợ may thì chả nhẽ một tí thế cũng đem ra hiệu. Ấy thế là mặc một lần thấy bất tiện, anh để đấy, để chờ chữa. Rồi thì chẳng bao giờ chữa cả, rồi thì cũ vứt đi, hay là cho đầy tớ thì cũng thế. Vậy mà bây giờ có hai bàn tay nồn nà khâu cho anh những đường chỉ vừa gọn vừa xinh, bộ áo đáng lẽ vứt đi ấy, anh vẫn mặc được, mà lại sung sướng được mặc nó, vì nó mang dấu vết và hơi hương của bàn tay yêu đương. Mà tôi chắc thằng bếp nhà anh, tuy trước kia nó đã làm cho Cao lâu khách, chưa chắc nó đã nấu cho anh ăn bữa cơm nào ngon miệng như đôi khi anh ăn với chúng tôi. Tuy xuềnh xoàng chẳng có gì, nhưng có cái vui của những người thân yêu, nó là gia vị tốt nhất... À, mà mai lại ăn cơm chiều nhé. Tôi bảo «en» làm món nộm xưa mà anh thích ăn nhất...

Tôi chưa kịp đáp, thì anh Cát, yên chí rằng tôi đã nhận lời vì xưa nay tôi không bao giờ từ chối, lại nói tiếp :

- Anh không lấy vợ, không bao giờ được biết cái thú của thằng chồng ăn bữa cơm đầu tiên với vợ mới. Này cứ nói đến là tôi lại như trông thấy cái dáng điệu e-ấp,

ngượng ngịu, với những cái nhìn... Ô, không thể nói hết được...

Rồi anh vỗ vai tôi, cười cái cười của người sung sướng cái sung sướng của ông Di Lặc :

- Cứ lấy vợ đi, ông mãnh, rồi sẽ biết hết ! Còn lắm cái lạ (!) nữa kia.

Giời ơi ! Tôi không biết làm cách gì để «bị mồm» anh Cát lại, vì những lời nói ấy, giữa tình trạng ấy, quả thực nó làm khổ tai tôi quá, thì anh Cát đáng thương của tôi lại thêm một câu nó càng làm cho tôi não lòng :

- Với lại người ta ai tránh khỏi những khi trái nắng giở giời. Đến đá cũng phải đổ mồ hôi nữa là người. Mà anh đã ốm, anh đã biết đấy. Những ngày anh nằm co quắp trên giường bệnh ấy, giá có một người đàn bà ở bên anh, nâng giấc thì cái khổ não của bệnh tật đỡ đi biết bao nhiêu không ? Đã có lần tôi bị sốt li bì ba ngày, giá không có nhà tôi thì có lẽ nguy. Suối ba đêm, nhà tôi không ngủ, thuốc thang săn sóc cho tôi từng li từng tí. Mà tôi nhớ lại, có một lúc, mê man, tôi thấy có một bàn tay đặt nhẹ lên trán tôi. Tôi khẽ hé mắt, tôi tưởng như vợ tôi lúc ấy là một nàng tiên.

Rồi đôi mắt anh như mơ hồ :

- Mà vợ tôi là một nàng tiên hẳn đi chứ. Anh với tôi thì tôi không còn sợ anh cười. Vợ tôi quả thật là một nàng tiên trong gia đình tôi.

Lúc ấy thì giá có ai kẻ một lưỡi gươm vào cổ tôi, bắt tôi phải một là nói cho anh Cát biết cái sự trông thấy vợ anh đi với giai, hai là chết, thì tôi cũng đành nhắm mắt mà chịu giết. Vì, với một người đang bơi lặn trong hạnh phúc như thế kia, tôi đâu có can đảm đập vỡ tan cái bình ngọc hẳn đang chắt chiu trong lòng. Thứ nhất người ấy lại là anh Cát.

Mà hạnh phúc là gì, phải chăng là một tư-tưởng triết-lý ? Anh giải nghĩa nó thế này, tôi giải nghĩa nó thế kia, vì anh hiểu nó thế này, tôi hiểu nó thế khác.

Vậy cái hạnh phúc gia đình, trong sạch, thiêng liêng như tôi hiểu, nó sẽ không là hạnh phúc ở gia-đình anh Cát nữa. Vì tôi đã nhìn rõ cái không trong sạch, không thiêng-liêng của nó rồi.

Thế thì tôi, bạn chí thiết của anh Cát, tôi đã nhìn thấy bộ mặt thực của nó, và tôi, người chỉ muốn cho anh Cát có được một cái hạnh phúc hoàn toàn, tôi có cái bổn phận phải chùi sạch cái nước sơn giả dối để cho bạn tôi

nhận thấy lần lỗi một ruộng chữ.

Nhưng, anh Cát đang sung-sướng như thế kia ? Phải nói là anh đang lâng lâng ở trên chín tầng mây. Thế thì cái hạnh phúc nó không phải là hạnh phúc trước con mắt tôi, lại vẫn là hạnh phúc với anh Cát ! Vậy, ta há nên chọc gậy vào bánh xe.

Nghĩ thế, khi thấy tôi lại có cái bồn phận phải giữ nguyên vẹn cái không khí đầm ấm trong gia đình bạn tôi mà không nên để lọt vào đấy một làn hơi lạnh. Nhất là cái điều mà tôi mấy lần toan nói cho anh Cát biết lại là một trận cuồng phong mà tôi biết trước sức phá hoại tàn khốc. Ôi ! Thật là vỡ đầu ! Ôi ! Thật là rối ruột.

Vì thế, lòng tôi cứ hoang mang như một hoa tiêu mất kim chỉ nam trong lúc tàu bị bão nha.

Cát bảo đi ra bờ hồ Hoàn Kiếm thì tôi đi ra bờ hồ Hoàn Kiếm, anh bảo ăn kem thì tôi ăn kem. Và rồi lúc ăn kem xong, anh thấy còn sớm, ngỏ ý muốn lại đằng tôi chơi thì, như một cái máy, tôi dẫn anh đến phố Thịnh Đức.

Nhưng, đến phố Thịnh Đức, trông thấy nhà tôi, tôi bỗng sợ ! Tôi sợ rằng lên phòng khách, bật đèn, ánh sáng sẽ cho tôi trông thấy rõ mặt anh Cái, một người

chồng bị vợ cầm sừng, và rồi sự yên tĩnh, vắng vẻ trong căn phòng sẽ gọi lòng tôi, rồi thì, trong một phút bốc lòng, tôi nói toang ra mất cái điều tôi đang thận trọng.

- Ô, nóng lắm ! Lên thì cũng chỉ ngồi trông nhau. Đi, thú hơn.

Tôi nói thế, rồi không để anh Cát định ý, tôi rất anh đi thẳng ra Đầu Xảo.

Lúc đến trước cửa Ga, anh Cát bỗng giơ tay chỉ một cặp trai gái khoác tay đi dưới ánh sáng tung bừng của những ngọn đèn giữa cái ngã-ba thênh thang :

- Kìa trông, cặp anh chị kia kẻ cũng tốt đôi đấy chứ !

Tôi đáp xuôi :

- Kẻ cũng tốt đôi.

Ô ! Cái anh Cát này đến hay ! Thực là cây muốn lặng, gió chẳng muốn dừng ! Anh thích khuỷu tay vào sườn tôi, như một chiến tướng đá bóng, và nói bằng một giọng giễu-cợt :

- Đó, cu cậu đã thấy chưa ! Giờ này là giờ người ta yêu nhau đấy, biết không !

Giờ này là giờ người ta yêu nhau ! Vâng, tôi biết lắm!
Tôi biết lắm lắm !!!

Thế này thì anh Cát quả là một người «nguy-hiểm». Cứ đi với anh, có lúc tôi mất kiên nhẫn mất. Anh nói thế này mà anh nghe được.

- Chả hơn cu cậu chốc nữa về ép rệp trong cái phòng trống hộc trống hác ấy à !

Tôi đã điên cả ruột lên, thì anh lại giáng thêm búa nữa :

- Thôi, chả nói chuyện đường trường làm gì. Hạnh phúc ở đâu chẳng biết. Nhưng chốc nữa, anh về nhà, giá có một cô vợ trẻ măng đang đợi anh thì kẻ cũng thích.

Rồi anh cười hềnh hếch, cái cười khoái trá của những năm xưa, hồi hai đứa cùng đi học...

Tôi điên tiết lên mà cũng phải bật cười. Nhưng cười để rồi nổi cơn bất bình lên. Sao lại có người vô lý như thế được ! Vợ nó cấy sừng cho lù lù trên đầu thế kia, mà còn đi khôì hài ! Đã thế...

Tự dung, tôi nắm tay anh Cát, lôi tuốt xuống con đường đi tới dốc Khâm Thiên. Được ! Đã muốn khôì hài thì được khôì hài. Mà lại là đại hài kịch nữa. Con

đường Hoàng-cai-Khai kia kia, chứ xa đâu mà.

- Đi đâu mà nhanh thế ! Hay định xuống Khâm-Thiên hát đây ! ấy cái gì chứ cái ấy đệ xin kiếu. «Ma phẫm» nó biết nó làm địa lên thì bất trị. Mà rồi nó rầy la anh, phải biết !

Câu nói của anh Cát, làm tôi sực nhớ ra rằng cái người đi bên tôi, trước kia đã từng ăn chơi, từ ngày lấy vợ, đã trở nên người chồng mẫu mực. Tôi lại càng giận sôi lên. Thì ra cái con đàn bà ấy, đã gian lại ngoan. Thì ra nó tội đã dè dề, giữ mình chưa đủ, nó lại còn «tấn công» bạn tôi nữa. Không ! không ! Tôi phải lật mặt nạ con dâm phụ !

Tôi nắm chặt tay anh Cát, lắc một cái mạnh :

- Anh xuống hồ Bảy-Mẫu với tôi. Dưới ấy mát lắm.

Cái cử chỉ ấy, và nhất là cái giọng nói của tôi lúc bấy giờ, chắc là kỳ lạ lắm, nên tôi thấy anh Cát đứng sững, nhìn tôi :

- Ừ, thì xuống hồ Bảy Mẫu. Nhưng làm gì mà hấp tấp thế.

Rồi anh cười một cách rất ngây thơ :

- À, hay có mợ nào đợi ở dưới ấy, hử. Thế thì đi. Đi mau.

Tôi bỗng rùng mình ! Tôi nghĩ đến cái rơi từ trên trời rơi xuống đất của anh Cát. Chao ôi ! Anh Cát thực là xa sự thực nghìn dặm, cái sự thực ghê tởm và ác liệt nó đang đợi anh ở con đường Hoàng cao Khải.

Tôi vừa quay phát lại, như người vừa nhìn thấy hủi. Tôi nói rất mau :

- Thôi, thôi, không xuống hồ Bảy Mẫu nữa, không xuống hồ Bảy Mẫu nữa.

Miệng nói, là chân tôi bước liền. Anh Cát ngạc nhiên, lèo-đẻo theo :

- Ô hay ! Cái anh này hôm nay làm sao ấy.

Rồi anh nín vai giữ tôi lại. Nhìn tôi bằng một cái nhìn kinh ngạc, anh nói với một giọng nói đầy thương :

- Anh ! Anh làm sao thế ? Tôi xem ra anh có tâm-sự gì, mấy lần muốn nói, lại thôi. Anh với tôi, sao anh nỡ giấu tôi thế ? Anh không tin tôi hay sao ? Anh không thương tôi hay sao ?

Lời nói, giọng nói, và nhất là cái nhìn của anh làm rộn cả lòng tôi lên. Chỉ một xuýt nữa thì tôi oà khóc.

Tôi luông-cuổng đâm nói liều :

- Không... không, có tâm sự quái gì đâu. Tôi khát đây thôi !

Anh Cát hoài nghi :

- Thực à ? Vừa ăn mấy cốc kem thôi ?

- Không. Tôi khát thực.

Cái điều này thì tôi không nói dối anh Cát. Tôi thấy khát, khát thực, khát khô cả ngực, cháy cả ruột. Nhưng cái khát này, tôi chắc ăn bao nhiêu cốc kem nữa, cũng vẫn không hết. Chẳng muốn để anh Cát băn-khoăn, hỏi lời thôi mãi, sinh nguy hiểm, tôi nói dối :

- Với lại đi bộ nhiều quá, tôi thấy mỏi chân lắm.

Rồi tôi xua nốt sự ngờ vực của anh Cát bằng một câu dựng đứng :

- Mới mua được quyển sách rất hay, về nhà tôi cho xem.

Anh Cát, vốn thích sách lạ, hỏi ngay :

- Quyển gì thế ?

Tôi bỗng phát hoảng. Vì cái tủ sách của tôi, còn quyền nào mà anh không đọc.

Tôi luống-cuống nói liều :

- Chưa cho biết vội. Chốc nữa sẽ hay. Anh Cát cười :

Gớm ! Sách quý đến thế nào mà trịnh trọng thế !... Anh này dạo này đâm ra bí mật tề !

Lúc về nhà, anh Cát hỏi sách, tôi đưa liều ra một quyển. Anh Cát nhìn bìa, rồi cầm quyển sách đập vào vai tôi.

- Ngỡ sách gì ! Quyển l'Aube của Vitor Basch này đọc từ tám hoành nào.

Tôi gọi bếp lấy thuốc lá, sai pha cà phê, rồi vắn kèn hát, rồi hát theo cái giọng dè dè của Joséphine Baker, làm ồn cả nhà cửa lên, để phá cái yên lành của căn phòng và dẹp cái xôn xao của lòng tôi lúc ấy.

Anh Cát nhìn tôi, cười :

- Ông mãnh khoái gì mà hát hiếc nhặng cả lên thế !

Tôi vẫn cứ hát hoài.

Anh ngồi một lúc rồi đứng dậy :

- Thôi, đệ phải về. «Ma phẫm» chắc đang đợi ở nhà. Không khéo «en» lại đồ chừng là chúng mình rủ nhau đi chơi nhảm rồi đây.

Tôi bỗng thấy cần phải cần môi cho khỏi bật ra một tiếng kêu trời !

Chao ôi ! thật đáng thương cho bạn tôi quá ! Lúc nào cũng không quên vợ.

Xuống đến nửa chừng thang, Cát dừng lại :

- Mai lại sớm nhé. Đừng để nguội đồ ăn, nó lại đổi cho thì ngày ngà đấy.

Tôi muốn thác ra rằng mai bận, thì anh đã ân cần dặn:

- Lại sớm sớm, đánh ping-pong. Sẽ có địch thủ đấy.

- Ai thế ?

- Hiệt ấy mà.

- Hiệt nào ?

Hiệt ingénieur, anh họ của Nga, bạn học với «ma-phẫm».

Nói đến đây, anh bỗng nhìn tôi nheo mắt và đặt ngón tay trở dưới cái mép nhếch :

- Này, Nga xem chừng nó cảm anh lắm đây. Có ung thì để «ma-phăm» nó làm mới cho. Tính nết khá lắm cơ. Còn người thì anh đã biết đấy.

Thôi thôi ! Tôi lấy cả nón «ma-phăm» của anh, lần bạn của «ma-phăm» anh.

Vừa vào đến sân nhà anh Cát, tôi bỗng bị một cái gì mãnh-liệt nó bắt tôi đứng sững lại. Ngực tôi như có cái gì thúc mạnh vào chẳng khác một cái đóc gậy. Người tôi lạnh cứng lại, mà ruột thì sôi lên.

Hắn ! Cái thằng đàn ông, khoác tay vợ bạn tôi trên đường Hoàng-cai-Khai, chính hắn !

Tôi muốn quay phắt mình lại lùi ra ngoài cổng.

Nhưng cái luồng sức mạnh bí mật ấy, nửa nó kéo tôi ra ngoài, nửa nó lại hút tôi vào chỗ bàn ping-pong.

Tôi thấy tôi cần phải lảng ngay cho khuất mắt. Tôi lại thấy tôi cần phải nhảy xổ vào, phải đánh, phải giết.

Cuộc giằng-co vô hình ấy có cái kết quả là biến tôi thành một phỗng đá, đứng ngây mặt ở đầu sân. Nhưng con Thu thằng Vinh, đã chạy ủa cả ra.

- A ! Ba kia rồi !

- Lạy ba ạ !

Thằng Vinh tay nắm áo tôi, tay thoi dứ vào bụng con Thu :

- Đã bảo ba là ba tao kia mà !

Con Thu toét miệng ra :

- Gọi một tí thì đã sao.

- Không ! Không cho gọi một í nào sốt.

Rồi thằng Vinh lắc lắc tay tôi :

- Ba đừng cho nó gọi «ba» nhé. Ba là ba mỗi một mình con thôi mà.

Tôi gật như một cái máy.

Anh Cát giờ chiếc vợt cao xu Barna lên vẫy tôi :

- Vào mau. Nguy lắm rồi ! Cơ đồ nhà Hán chỉ còn có một «sét» nữa !

Rồi anh chia tay, nói tiếng pháp :

- Je vous présente monsieur Thân, mon ami - Monsieur Hiệt, ingénieur ¹.

Tôi gượng gạo đưa tay ra, rồi có cái cảm-giác rằng mình vừa nắm vào một cái da cóc. Rút tay, tôi hỏi chị Cát :

- Chị hôm nay chơi hăng (!) thế ?

Chị Cát ngay tình - à thì lúc ấy chị ấy ngay tình lắm chứ - cười hỏi lại :

- Anh mới đến, sao anh đã biết được ?

Tôi đáp, hững hờ :

- Ấy thế mà tôi biết đấy !

Tôi toan nói thêm :

- Và tôi còn biết lắm cái lạ nữa kia !

Nhưng tôi ghìim được ngay. Tôi dơ tay chỉ lần áo lụa đầm mồ hôi, nó dán sát vào da thịt chị :

- Trông áo ướt đầm thế kia, đủ rõ chị tôi chơi không còn giữ gìn gì nữa !

1 Xin giới thiệu ông Thân, bạn tôi.- Ông Hiệt, kỹ-sư.

Tôi nói thế, rồi tôi nhìn vào mặt Hiệt. Và tôi thấy hình như hấn hơi biến sắc mặt. Nhưng có lẽ không phải. Mà không phải thật. Vì mặt hấn hiện rõ vẻ sung sướng, một cái sung sướng khá bí, và nhớn nhơ một cái nhớn nhơ nó như chọc mắt tôi.

Hấn cười ! Cái miệng rõ ra một cái miệng giảo hoạt. Hấn cất tiếng. Hừ ! giọng hấn mới ỏn thót làm sao !

Tôi đưa mắt từ hấn đến anh Cát. Tôi phải lấy làm lạ rằng sao chị Cát, đã có người chồng như thế kia, còn manh tâm phản bội, mà phản bội với một thằng đàn ông như thế nọ !

Không biết có phải là do cái lòng tôi ghét hấn, dạ nó dăng một cái màng giả trá trước tầm quan sát của mắt tôi làm thiên lệch sự nhận xét của tôi không, chứ tôi nhìn hấn thấy hấn thua kém bạn tôi cả mọi vẻ.

Này nhé, người hấn không cao lớn bằng anh Cát, da hấn không trắng hơn, mắt hấn có phần kém tia sáng mắt bạn tôi. Đáng điệu thì tí ta tí tắt, như đàn bà.

Thế thì, vì có gì chị Cát mê nó ?

Khi ta chuộng cái này hơn cái kia, tất ở cái kia phải có chỗ kém cái này.

Tôi cố tìm chỗ kém của Cát, nhưng không thấy.

Thực không phải do lòng yêu bạn mà ra. Tôi bình tĩnh mà nhận rằng anh Cát, để đứng bên hẳn, càng được tôn lên chứ không bị giảm vẻ nào. Con người đi đứng chững chạc, ăn nói đúng mực, rõ ra cốt cách một người lớn. Lại thêm vào những cái ấy, tấm lòng của một người chồng mà chị Cát phải biết rõ hơn ai hết rằng vẫn nóng hổi như buổi mới lấy nhau.

Nhưng mà, tôi quả là một thằng ngốc. Anh Cát chững chạc, đứng mực, anh Cát có tấm lòng nóng hổi của người chồng ấy, chỉ là anh Cát trong con mắt người bạn anh đang đau xót cho anh đấy thôi. Và chỉ là trong con mắt một người quan niệm cái giá trị một người ở cái tư-cách làm người, cũng như hiểu cái đẹp của thằng đàn ông ở một thân hình lớn mạnh, có những cử chỉ dễ dàng, thẳng thắn. Chứ đàn bà, thứ nhất lại là một con đàn bà hư, thì ai hiểu được nó đánh giá đàn ông thế nào, ai biết nó căn cứ vào đâu mà cân nhắc khinh trọng.

Biết đâu con vợ khốn nạn của bạn tôi lại chẳng coi thằng Hiệt là ông Hoàng trong mộng tưởng. Mà như thế hẳn đi chứ ! Biết đâu cái miệng giả hoạt kia, nó lại chẳng cho là có duyên ? Biết đâu cái giọng nói ỏn thót kia, nó chẳng sung sướng được nghe như một cung đàn cầm ? Biết đâu, biết đâu... A, thì hẳn đi chứ, nếu không,

cớ sao nó lại đồ đôn ?

Mà cái điều này mới chua xót chứ ! Biết đâu nó lại chẳng mê thằng Hiệt, chỉ vì cái chức ingénieur của thằng Hiệt. Kỹ sư, thì hẳn là phải hơn Tham tá.

Nếu thế thì, đòi ời là đòi !

Không, không, tôi phải khám phá cho ra cái điều nó đã làm cho chị Cát phải chên lòng về Hiệt. Tôi phải khám phá cho ra cái lẽ nó đã làm cho chị quên hẳn rằng mình là người vợ được chồng yêu, người mẹ của hai đứa con như ngà như ngọc. Tất có một cái gì huyền bí, mâu nhiệm ở Hiệt, cho nên chị Cát... à nhưng mà thôi! tìm để làm gì ? Mà việc gì phải tìm đâu. Cứ thấy có người đàn ông khác hơn chồng, là phản chồng, là quên con à ? Chỉ một cái lẽ : Chị Cát, đã đi với giai, tôi trông thấy, bằng mắt tôi trông thấy, là đủ đáng chém rồi.

Mà còn phải truy-nguyên mầm tội lỗi của người đàn bà ngoại tình ấy ở đâu nữa.

Nó hiện thành da thịt, nó đứng lù lù ở đầu bàn ping-pong kia kìa, nó đang ung-dung múa vọt, để khai tì vị, để chốc nữa ăn uống hả hê trong cái phòng ăn ấm cúng, dưới cái mái nhà lương thiện mà nó đã đem vào đây sự lừa gạt để gây nên ở đây sự phản bội.

Mặt tôi nóng bừng lên. Gân cốt dần dật lên. Tôi phải cố lắm, mới khỏi bạo động. Và tôi phải cố lắm, mới ngắt được cái luồng tư tưởng nó chạy bằng bằng như một con ngựa điên trong tôi để mà, ồ ồ, thốt ra một câu nói lịch sự :

- Ngài mới ở Pháp về ?

Y cúi đầu :

- Vâng, Tôi về được hai tháng nay.

- Ở Pháp ngài học tại tỉnh...

- Tôi tòng học ở Montpellier.

- Thưa, thế Ngài chuyên môn về ban gì ?

Y khẽ nhếch mép làm ra vẻ khiêm-tốn :

- Tôi học về máy móc. Mỗi thứ một ít.

Mỗi thứ một ít ? Sao lại có cái thứ kỹ-sư, tốt nghiệp về ban học mỗi thứ một ít !

Tôi thấy muốn biết rõ về thân thể cái người đã len lỏi được vào lòng vợ bạn tôi.

- Nhưng ít ra ngài cũng sở trường về một môn riêng gì chứ ?

Y có vẻ nghĩ ngợi, đáp thủng thảng :

- Ấy, tôi cũng học qua loa mỗi thứ một ít chứ không hẳn ra chuyên môn.

Tôi cười nhạt :

- Như thế chắc là ngài biết nhiều lắm.

Y sẽ mỉm cười :

- Thưa ngài, bề học mông mênh lắm, biết tí nào hay tí ấy thôi.

À, ra đây là một thứ kỹ sư bằng treo ở trên môi đây. Hẳn không chuyên môn khoa gì cả, nhưng tôi chắc rằng chuyên môn khoa quuyến đủ đàn bà có chồng !

Tôi nhếch môi, hỏi bằng một giọng hơi gay gắt :

- Thế thưa ngài, về nước, ngài đã định đem tài học làm cái gì cho chúng tôi chưa ?

Y nhún vai :

- Ấy, cũng muốn khuếch trương một vài cái, nhưng ngài tính, thời thế này làm gì được.

Tôi cười mỉa :

- Thừa ngài, có lẽ tôi ngu dốt nên nghĩ rằng thời thế này mới cần phải làm chứ ! Thời thế có thế này, ta mới phải cố gắng làm chứ. Nếu thời thế mà dễ thì lại chẳng cần đến ngài phải làm nữa. Mà ngài sinh vào thời thế này ngài lại không định làm cho thời thế này, thế thì ngài đợi đến lúc nào ?

Chị Cát dơ cái raquette đang dùng làm quạt, y dứ dứ về phía tôi, nhanh nhẩu :

- Cái anh Thân này là hay lý-sự lắm kia đấy.

Rồi chị ta lái về phía tình nhân một cái nhìn và một nụ cười ý tứ.

- Nói chuyện làm ăn với anh ấy làm gì. Cứ cho anh ấy chạy hai sét là hết cả mùa mếp.

Câu nói bả lả ấy làm cho tôi lộn ruột, nên anh Cát đưa vợt nhường tôi đánh, tôi từ chối phắt, thoái thác rằng nóng bức.

Nga, lúc ấy vừa sửa lại mái tóc, cũng giơ vợt vẫy tôi :

- Anh chơi một sét. Đứng với anh Cát tức tức là. Quả nào cũng tranh.

Tôi lắc đầu :

- Thôi để anh Cát chơi. Tôi không thích đánh «đúp».

Cuộc đánh đôi, bị ngớt quãng sau lúc tôi đến, lại nổi lại.

Tôi phải công nhận rằng y chơi hay lắm. Nhưng hay cái thứ hay «ăn bửn», chuyên «cúp», placer, bỏ nhỏ, và chờ đối phương đánh vào lưới hay ra ngoài bàn là ăn điểm. Kể cái jeu của y thì lợi-hại đấy, nhưng không đẹp.

Nhất là cái cười của y mới lại càng khả-ô.

Mà ra y chủ tâm đem Cát làm một trò cười. Y đánh một đường ban dài xuống phong, rồi y lại khẽ bỏ ban qua lưới, rồi y đưa bên tả, đưa bên hữu làm cho bạn tôi chạy «rồng Bái-công». Rồi y cười ngặt nghẽo, rồi y sẽ đập raquette vào lưng chị Cát, mắt thì tít lại :

- Chúng mình phải hạ bên ấy dưới dít (dix) mới được.

Chị Cát cũng cười rung cả người.

Lại được cái anh Cát «bổ-nghech» ấy, cứ chúi mũi chúi lái chạy hoài quanh bàn. Mồ hôi mồ kê thì đổ ra nhễ nhại. Con Thu, thằng Vinh thấy bổ được người ta cho chạy, càng thích chí reo cười âm ỹ.

Cái cảnh tượng «bố con nhà nó» bị đem ra làm trò hề, trước con mắt kiêu hãnh hỗn xược của đứa gian-phu, với cái vui sướng vô lương của con dâm-phụ, làm cho tôi không chịu được. Càng không chịu được, vì tôi thấy rằng chị Cát như a-tòng với tình nhân, khoái chí về chỗ chồng thua kém tình nhân - dù là thua kém ở trên bàn ping-pong, nghĩa là một trò du-hí vút đi.

17-6, 18-6, rồi 19-6. Anh Cát lo lắng bảo Nga :

- Cô lên chị, không thua đậm đấy.

Y lại reo lên :

- Hà hà ! họ đang bàn nhau cố ngoi lên khỏi đất.

Đến đây thì tôi không chịu được nữa, tôi đứng phắt dậy, dần dọng :

- Thể thao cần phải tao nhã chứ, bọn mình có phải cu-ly nhà dầu đâu.

Cả bọn ngỡ ngác nhìn tôi. Biết lẽ lẽ, tôi vội đổi ngay lấy một nét mặt rất tươi cười, rồi tôi dơ tay chỉ anh Cát, nói xí-xóa :

- Đây, ngài trông ! Ông bạn tôi thế kia có khác gì một thằng cu-ly vác nặng không ! Anh Cát ạ ! Tôi như anh, tôi vất vọt đi, xin hàng quách.

Rồi tôi khôì hài :

- Thiên-hạ phải nhường cho người tài hơn mình chứ

Anh Cát đưa ngay vợt cho tôi :

- Đây ! Thì lúc nầy người ta nhường cho còn làm bộ.

- Nhưng tôi không thích đánh đúp.

- Thì đánh sinh (đánh đơn) càng thú. Chúng tôi đánh nhiều rồi.

Anh vừa lau mồ hôi, vừa bảo Hiệt :

- Bác cứ gọt cho «lúy» hai sét thông cho «lúy» hết nói lớn !

Tôi vừa buồn cười, vừa thương hại cho bạn. Lòng anh bình tĩnh thật. Bình tĩnh thái quá !

Người ta nhường cho Hiệt và tôi gặp nhau trong một trận đánh đơn. Hiệt tùm-tỉm bảo tôi :

- Moa đánh xoàng lắm, vu nói tay một tí nhé.

Lần thứ nhất, đã moi moi, vous vous, tôi nghe chướng cả tai. Tôi bèn đáp lại một cách rất trân trọng :

- Thừa ngài, tôi cũng ít đánh lắm.

Y ngoai cái miệng mỏng ra, bô bô :

- Ô, chỗ anh em chúng mình jeunes cả, ta nên gọi nhau cho nó thân thân một chút.

Mặc dầu y nói thế, tôi vẫn lịch sự một cách lạnh nhạt:

- Xin rước ngài đánh trước,

Ngoài mặt tôi giữ thái độ lạnh lùng, nhưng trong lòng tôi ủ cả một cơn bão.

Tôi đánh, đánh hăng lắm, «tiu», sì-mắt thẳng cánh, bất kể được thua, chỉ cốt trút hết cơn giận vào quả bóng nhựa vô tội.

Nhưng tôi gặp một địch thủ dai như đĩa. Y không có tài đánh những trái ban xuất sắc, nhưng y là máy đỡ ban, cái máy ấy điều khiển bằng một cái bộ mắt trơ trơ, nó càng như trên tức tôi.

Có lúc tôi muốn cầm ngửa cái raquette nhắm cổ hăn thẳng cánh liệng sang. Cái cạnh raquette mà nó đánh trúng giữa cổ họng, vỡ con cóc ra, thì y phải hết đời. Hay trúng giữa cái miệng luôn luôn cười cợt kia, thì ít nhất cũng gãy bốn chiếc răng cửa. Y sẽ hết đem cái bộ mặt bảnh bao vào những mái nhà lương thiện, có những người đàn bà có chồng con nhưng nhẹ dạ.

Giá cái raquette ấy bằng sắt, thì tôi quyết thực hành cái ý nghĩ, kể ra nó cũng không hào hùng cho lắm ấy.

À, thì tai nạn thể thao, bắt quá lời thôi một ít, mất thời giờ một ít, thể thôi. Chứ xưa nay có ai lấy bàn ping-pong làm chỗ rửa thù bằng máu bao giờ.

Như thế, sẽ không ai biết một tí gì, mà tôi vừa tiết được mối hận, vừa tránh được cho bạn một tai nạn ghê khiếp.

Như thế, cái mối tằm tức trong lòng tôi nó làm cho tôi rối rít tâm can mấy hôm nay, sẽ giải quyết một cách rất giản dị.

Những chao ôi, sự đời nó có giản dị như thế cả đâu.

Những ý tưởng ấy chỉ thoáng qua trí tôi là tôi thấy tôi trẻ con quá.

Một vấn đề trọng đại như thế, nan giải như thế, mà tôi toan thu xếp bằng một trò trẻ. Than ôi ! Thật là thương hại cho tôi !

* * *

Thằng Vinh hích con Thu một cái :

- Tao ngồi bên «ba» tao kia.

Con Thu tót sang bên trái tôi :

- Em ngồi bên này vậy.

Thằng Vinh giậm chân, tai ngược :

- Không cho ngồi đấy ! Không cho ngồi đấy !

Tôi xoa xoa lên đầu «con tôi» :

- Thôi, con ngồi một bên, em con nó ngồi một bên.
Thế con không yêu em à ?

Nhưng... Nó quấy ba, ba không gấp cho con được !

Con Thu nói vội :

- Không ! Em không quấy. Em không quấy bác đâu.

Thằng Vinh chum môi :

- Thế mày để mẹ gấp đồ ăn cho, chứ không được vùi
«ba» tao kia.

- Không, em không vùi, em ngoan kia. Có phải không
bác.

Tôi gật. Nó hỏi thì tôi gật. Và chúng nó nói, thì những lời nói của chúng cứ tự lọt vào thính quan tôi, chứ thực ra, tôi không còn để tâm trí vào những tiếng bi-ba bi-bô thường ngày tôi vẫn thích nghe nữa.

Vì tôi còn bận nhìn. Tôi nhìn «chúng nó» nghĩa là tôi nhìn chị Cát và y, tôi thấy thỉnh thoảng họ lại trao cho nhau những cái liếc mắt đầy ý nghĩa, những nụ cười kín đáo.

Họ ngấm ngấm mà công khai tỏ tình với nhau trước mũi bạn tôi. Mà bạn tôi thì chỉ chăm chú nhìn những món ăn la liệt trên bàn với một vẻ hể hả rất trưởng giả ấy là tôi không muốn nói rằng rất tục.

- Các cháu nó xán ông lắm nhỉ !

Thấy Hiệt hỏi như thế, tôi cau hăn mặt lại.

Y là cái thá gì ở cái nhà này, trừ cái sự là một thằng phản bạn, mà dám gọi con bạn tôi một cách xược như thế.

Thì ra y tự coi như y là bố thằng Vinh, con Thu !

À ! Bạn tôi đã chết đâu, mà y chực làm bố dượng chúng !

Thật là cả một cố gắng của cái lồng ngực gần bị ngạt thở của tôi, trong câu trả lời mãi mới bật ra được, gọn thon-lỏn :

- Vâng.

Anh Cát thì cứ choang choang cái mồm, tiếng tây, tiếng ta nhặng xì cả lên.

- A la santé de vous tous - Faites pas petite bouche. - Prenez, - prenez...

Thật không bao giờ tôi thấy anh lớ bịch bằng lúc ấy.

Tôi lại càng cău về cái cười mai mỉa của Hiệt khi nhìn thấy những cử chỉ ton-tả của bạn tôi !

A, thì ra quân này nó phản-bội người đã giang cánh tay ra đón nó vào giữa gia đình, nó lại còn cười vào mũi người ta nữa.

Tôi muốn đứng dậy nắm cổ hắn ném ra ngoài cửa.

Hay ít nhất thì cũng phải quát vang vào tai anh Cát :

- Chúng nó đang chửi mày đó.

Đã không thể tự tay trừng phạt được thì âu bằng nói toang sự thực cho anh Cát biết.

Chỉ một câu nói thôi. Phải, chỉ một câu nói thôi, là cái tình trạng khó coi này không còn nữa. Thế thì tại làm sao ta lại không nói, để cứ phải trông cái mặt đáng ghét này nó đang cùng cái mặt đáng ghét kia nhăm nháy đưa tình ?

Thực là dễ dàng !

Ấy thế mà tôi không thể làm được. Rồi tôi tự mắng tôi là hèn nhát, là không có cái quả cảm của thằng đàn ông, là không biết định một thái độ rõ rệt cho tình cảm. Rồi tôi tự trách tôi không thực lòng với bạn, đành tâm chứng kiến cái tấn kịch thương luân bại lý kia nó đang diễn trong gia đình bạn tôi, trên đầu bạn tôi. Đã có cái tâm trạng ấy, tôi còn thiết gì ăn nữa.

Mọi lần, thấy tôi lười gắp như thế, là chị Cát đã kêu ầm lên. Nhưng lúc ấy, chị chẳng những không để ý đến sự tôi ăn nhiều hay ăn ít, chị lại còn quên cả cái bổn phận của người mẹ nữa.

- Ba cho con miếng chả quế.

Nghe thấy con Thu nói thế, thằng Vinh bô bô ngay :

- Bảo mợ gắp cho mày. Ba còn gắp cho tao.

Tôi không thể không chửi thảm chị Cát :

- Đàn bà quạ mỏ !

Con chị đòi ăn như thế kia mà chị cũng chẳng nghe thấy tiếng nó nữa. Chị còn mãi nghe cái tiếng lòng của chị mà !

Tôi dỗ con Thu :

- Thôi, để bác gấp cho.

Thế này thì quá lắm ! Quá lắm ! Tôi không thể nhịn được nữa. Muốn thế nào thì thế, chứ thế này thì quá lắm, không chịu được !

Lúc tôi đứng dậy với gấp miếng chả quế cho con Thu, ngực tôi chạm vào bàn đánh rơi ngay một chiếc đĩa xuống đất. Tôi cúi xuống nhặt thì trông thoáng ngay thấy một bàn chân rụt phắt lại.

Cái bàn chân rụt rất nhanh, nhưng tôi cũng đã nhận rõ: đó là bàn chân chị Cát.

Thì ra chúng nó trao tình bằng mắt, chúng nó trao tình bằng miệng, chúng nó trao tình bằng tay chưa đủ. Chúng nó còn trao tình cả bằng cái lối gác chân lên nhau nữa.

Thật là khốn nạn ! Tôi mặ́m môi lại, máu sùng sục lên, bật người dậy.

Lúc ấy, mặt tôi chắc cau lại một cách dữ tợn lắm. Vì tôi thấy chị Cát vội hỏi tôi :

- Cái gì thế anh.

Cái gì ? Tôi muốn đập vào mặt thằng tình nhân của chị. Tôi muốn dí bét cái mặt hắn ra. Tôi muốn hất cả bát nước mắm này vào mặt nó. Trong chúng ta, ai cũng có một thằng người rừng. Cái thằng người rừng ấy bị xiềng-xích dưới bao nhiêu luân lý, bao nhiêu sách vở, bao nhiêu cái nước sơn văn minh. Nhưng nó vẫn hực hực. Nó vẫn thêm giết.

Quả thực, lúc ấy tôi muốn sát nhân.

Nhưng mà, không biết một cái gì cứ kéo tôi lại. Chắc không phải lòng thương rồi. Vì, lúc ấy tôi không còn trông thấy anh Cát, không còn trông thấy thằng Vinh con Thu, không còn trông thấy cái bên ngoài hạnh phúc của cái gia đình thân mến của bạn tôi ấy nữa. Cái nó giữ tôi lại, có lẽ là một chút ích-kỷ, một chút đắn đo cái đắn đo của thằng người ích-kỷ, cứ trước khi lao đầu vào một việc gì lại tự đặt một câu hỏi : Nên, hay không nên.

Và y như rằng, chín mươi phần trăm, khi cái câu hỏi ấy đã chớm mọc lên, là cái hơi lửa đang ngùn ngụt bốc trong lòng, hạ ngay nhiệt độ !... Tôi trả lời chị Cát :

- Không... Tôi thấy... Lâm dâm đau bụng !

Tuy nhiên, tôi vẫn còn thấy cần phải hành hung. Cần phải choảng cho y một trận, chứ không thể để yên cho y «hoành hành» như thế được. Nhưng giã y ở đây thì không tiện rồi. Đánh người phải có có chứ ? Hắn làm sao mà đánh hắn ? Chả lẽ lại nói rõ cái nguyên nhân ấy ra ? Rồi thì sự yên vui của anh Cát, rồi thì tiếng tăm của anh, rồi thì, ồ, bao nhiêu cái khác kéo đến.

Không ! Đánh hắn, cố nhiên phải đánh rồi. Nhưng không thể đánh hắn trong nhà bạn tôi được. Có nhiều cái dây dưa, bất tiện lắm.

Ấy cái thằng người của chúng ta hèn như thế đấy. Và phiền phức như thế đấy.

Đã không đánh y, lẽ tất nhiên tôi phải ngồi xuống. Đã ngồi xuống, tất nhiên phải ăn. Ăn cùng bàn với y. Nhưng tôi nuốt làm sao được những món ăn y đã chằm đũa vào, nó đã biến ra như trấu sỏi. Nhất là nuốt làm sao được cái cảnh đảo điên trước mắt !

Tôi liền vờ kêu đau bụng, rồi tôi ôm lấy bụng, nhăn nhó, làm đủ những điệu bộ của một người đau bụng. Thì ra tôi cũng đang đóng kịch. Và tôi đóng khéo quá, đến nỗi cả bàn hoảng lên. Thằng Vinh, con Thu rồi rít :

- Ba ơi ! Ba ! Ba làm sao thế ?

Tôi vừa rên, vừa đáp :

- Ba chả làm sao cả. Ba chỉ đau bụng thôi.

Thế ba đi nằm đi.

Chị Cát cũng vội đi lấy lọ dầu đưa cho tôi :

- Anh xoa đi, rồi đi nằm một chốc.

Tôi lắc đầu. Thì tôi việc gì phải xoa dầu !

- Không... Chị cứ mặc tôi. Kia, các bác xoi đi không nguội.

Rồi tôi đứng dậy.

- Tôi có máu đau bụng, thuốc gì cũng không khỏi, trừ thuốc của cụ tôi gửi cho.

Anh Cát sốt sắng.

- Thế để sai nó lại lấy ngay.

Tôi xua tay.

- Thôi, thôi ! Chúng nó không biết chỗ đâu. Tôi phải về lấy lấy.

Anh Cát bút đầu bút tai :

- Ngày quá nhĩ. Đang vui !

Tôi an ủi bạn :

- Không sao ! Không sao ! Tối qua tôi thức khuya quá, cần ngủ hơn ăn.

- Thế lên gác ngủ, rồi tôi lại tôi lấy thuốc cho.

Tôi lắc đầu quày quạy :

- Không ! Không ! Tôi phải cái nằm lạ chỗ không ngủ được.

Anh Cát cười hềnh hệch :

- Ông mãnh ! Đi chơi hết tối này đến tối khác, còn kêu lạ nhà không ngủ được !

Tôi xuống đường, lòng thấy hốc ra. Nhưng không đói. Chỉ buồn. Và thương vô hạn.

Trong tâm-trí tôi, cái cảnh tượng phòng ăn nhà anh Cát lại hiện ra, với bộ mặt khả ố của Hiệt, với vẻ vô tư lự của anh Cát, và trên tất cả cái điệu bộ đơng đưa của vợ anh, tượng hình của giả trá, của bất nhân, của bội phản.

Tôi lấy tay xoa vuốt mặt đi, không muốn để những quang cảnh đau lòng ấy lớn vồn trước tưởng tượng. Tôi hô hấp mạnh, tôi bước những bước dài, không muốn nhớ đến một cái gì, nghĩ tới một cái gì.

Nhưng đến chợ Đồng-Xuân, rồi hàng Ngang rồi hàng Đào, cái dòng người chảy quanh tôi lại dâng lên trước mắt tôi những cặp trai gái dắt tay nhau, khoác cánh nhau từng đôi đi trong ánh đèn rực rỡ. Trí não tôi lại không chơi vơi trong quăng trống rỗng nữa, nó lại có những cái mốc để bám lấy mà nghĩ ngợi.

Những cặp trai gái kia ! Họ sung-sướng lắm thay ! Họ yêu nhau lắm nhỉ ?

Tôi bỗng lại nghĩ ngay đến con đường Hoàng-cao-Khai. A ! Cũng mấy cặp trai gái khoác tay nhau dạo chơi đấy. Có vài cặp thôi. Thế mà đã có một cặp trong đó có chị Cát, một con đàn bà ngoại tình.

Thế thì, trong bao nhiêu lứa đôi đang dong chơi nhớn nhơ kia, biết đâu chẳng có dăm bảy «chị Cát», nghĩa là dăm bảy con đàn bà ngoại tình. Mà biết đâu lại không là tất cả.

Tối hiểm phụ nhân tâm !

Những ông chồng, ông nào trông cũng có vẻ hể-hả lắm. A ! Hạnh-phúc ở tất cả đây chẳng !

Hạnh-phúc ! Hạnh-phúc ! Loài người còn phải đi tìm đâu nữa ! Hãy đến mà ngắm nó tung-tăng ở hàng Ngang, hàng Đào, hồ Gươm, và xa xa nữa, trên con đường Hoàng-cai-Khải !

Một chiếc ô-tô bóng nhoáng đỗ ở trước lối đi vào cầu Thê húc. Chà ! Đây là hạnh phúc sang trọng, nó đang song song bước xuống xe. Người chồng có vẻ một ông bác sỹ.

* * *

Anh Cát thấy tôi, hớn hở nói ngay :

- Có việc hay lắm anh ạ !

Anh ném mũ lên bụng tôi giờ tay, rung chân :

- Phên này phát tài to !

Tôi quay ra hỏi :

- Gì mà tốn lên thế ?

Anh Cát ghéch một chân lên divan :

- Dậy ! Dậy ! Tôi nói cho mà nghe. Có việc hay lắm.

Tôi từ từ ngồi dậy.

- Nói nghe nào.

Anh Cát ngồi ghé xuống bên tôi, gật một cái, neho một bên má :

- Nhà tôi nó đang mưu một việc lớn.

Tôi chú ý.

- Chắc dạo này chiến tranh, các thứ hàng bên tây không sang được, nên cái gì cũng đắt, anh biết đấy chứ?

- A, cái điều ấy thì thằng Vinh nhà anh nó cũng biết, cứ gì tôi !

Anh Cát gật gù, chậm rãi :

- Đã đành. Nhưng biết thế vậy, thì biết để làm gì. Đằng này, biết rõ cái tình trạng kinh tế như vậy, ta kiếm cách lợi dụng thời cơ mà phát lên, thì mới là cái biết đáng khen chứ !

- Thế nghĩa là anh sắp đầu cơ một vài thứ hàng gì đấy chứ gì ? Này, coi chừng, kéo lợi chưa thấy đâu, đã thấy phải ra trước vành móng ngựa. Với lại, nhân lúc hàng khan, đồng bào ta sống trong cái đất đỏ thế này, mà đầu cơ, tôi thì tôi không công nhận sự làm giàu bất chính ấy.

Anh Cát lắc đầu :

- Không, không. Tôi không đầu cơ đâu. Tôi không lợi dụng nỗi khó khăn của người mình đâu. Trái lại, tôi còn giúp người mình là khác.

Tôi cười, hoài nghi :

- Gì mà to chuyện thế ?

Anh Cát nhích người lại gần tôi.

- Đây này ! Anh biết Hiệt đây chứ ? Hấn là ingénieur về máy móc...

- Sao ?

- Hấn sắp mở xưởng máy.

- Hấn mở xưởng máy ?

Cát gật.

- Hấn mở xưởng máy, để chế tạo thứ gì ?

Anh Cát mắt sáng hẳn lên, hăng hái như chính anh là người sáng lập cái xưởng máy ấy :

- Làm nhiều thứ lắm. Anh không biết chứ bây giờ nhiều thứ thiếu lắm. Cả giày này, cặp tóc này, khuy áo

này, ngòi bút này, cái gì mà chẳng thiếu ! Bây giờ ta mở một xưởng máy chế tạo những cái thiếu, thì chỉ lo không đủ sức chế tạo, chứ không lo không có chỗ tiêu thụ. Bao nhiêu, bao nhiêu cũng là ít.

Tôi lo lắng :

- Thế nghĩa là anh sắp chung với Hiệt đấy chứ gì.

Anh Cát gật, rồi nói :

- Nghĩa là nhà tôi hợp tác với lúy thì đúng hơn.

Nhà tôi hợp-tác với lúy ! Câu nói ấy lại vang động thấu tâm-hồn tôi, làm sống dậy bao nhiêu ý-nghĩ chẳng vui lòng người.

Đã lâu nay, tôi không lại nhà anh Cát. Tôi không muốn trông thấy mặt chị Cát cũng có, tôi ngại một cuộc chạm trán với Hiệt mà tôi không tự chủ được, cũng có. Nhưng tôi không muốn lại nhất, là vì không muốn trông thấy mặt anh Cát. Thấy mặt anh, tôi lại thấy ruột tôi hóp lại.

Thì ra, trong cái thời-gian tôi không lại đặng anh Cát, y đã chinh phục được hoàn toàn gia đình bạn tôi. Và có lẽ lúc này, thằng Vinh, thiếu «ba», đã bá nhận Hiệt làm dưỡng-phụ !

Y đã khôn-khéo đến bậc nào mới làm chuyển được lòng bạn tôi ! Có lẽ y chiếm tình cảm của bạn tôi, lòng tin của bạn tôi lại còn khó hơn là chiếm vợ bạn tôi !

Vì tôi biết, anh Cát vốn là người rất thận trọng trong những việc làm phải bỏ đến đồng tiền. Không phải là anh kiệt. Nhưng anh là người biết rõ cái giá trị của đồng tiền, bởi đã từng nghèo, nên không bao giờ anh tính công-việc một cách cầu thả và dựa vào may rủi.

A ! Cái thằng cha thủ đoạn khá thật !

Nhưng tôi chắc là trong việc này, chị Cát dự một phần lớn. Thì những lời khuyên dỗ non-nỉ của đàn bà, bao giờ chẳng mạnh. Nhất là lại một người chồng đã vô tình để cho vợ hư, ắt hẳn cũng có chỗ yếu nào đó, bị đánh trúng là quy.

Tôi biết là bạn tôi, người đã bị cái đại bất hạnh trong tình duyên mà không biết, đang sắp đặt chân xuống một chiếc đồ mục nó đưa xuống vực hiểm nghèo đây.

Tôi biết bạn tôi lại đây là do cái ý định gì rồi. Bạn tôi sắp hỏi tiền tôi đây. Vì mưu một công cuộc lập nhà máy, ít ra cũng phải bạc vạn, mà nhà bạn tôi thì không có.

Tiền ! Tôi với anh Cát thì có bao giờ tính đến chuyện tiền ! Nếu phải hi sinh cả cái sản nghiệp của thầy mẹ tôi

sắp cho tôi kia để bảo toàn hạnh-phúc cho gia đình anh, tôi không lưỡng-lự nửa giây. Không có anh, tôi còn đâu đến ngày nay !

Nhưng mất tiền, để cho người ta giáng thêm một đòn nữa vào cái yên-vui đã ngoắc ngoải của bạn tôi vì tôi tin rằng chóng chầy thế nào anh Cát cũng biết hết - thì, không ! Tôi không thể để cho người bạn thân yêu nhất đời mù quáng nhảy vào đồng lửa.

Quả nhiên những điều tôi đoán, đúng cả :

- Nhà tôi thì đồ tư trang cũng được hơn hai nghìn, tiền để dành cũng được gần nghìn, chỉ cần hai nghìn nữa thôi. Nhà tôi nó bảo chỉ hỏi anh thì không mất lãi. Mà rồi lợi tức có chậm chia, cũng không lo mấy.

Anh Cát nói thế, lẽ tất nhiên tôi phải đáp ngay, để bạn khỏi ngượng đã :

- Ô, nếu anh không cần tiền thì thôi, chứ cần mà thiếu, sao lại đi vay người ta. Tôi tuy không giàu, nhưng thầy mẹ tôi cũng có chút ít, anh cần tức là tôi cần. Chỉ có cái là hãy tính kỹ xem việc làm có lợi hay không đã !

Anh Cát ngắt lời tôi ngay :

- Ô, lợi, lợi trông thấy. Tôi đã lấy renseignements đủ cả. Lợi to ! Chỉ trong hai năm là tôi có thể không lo về tương lai các cháu sau này.

Giời ơi ! Tôi có thể không lo về lương-lai các cháu sau này !

Mỗi một chữ trong câu nói ấy sấm vào ruột tôi như từng mũi rùi ! Tôi bỗng như trông thấy thằng Vinh, con Thu bồ nheo bồ nhóc trong một cái nhà tan-hoang !

Tôi trông thấy rõ như ban ngày rằng thế nào anh Cát cũng bị làm tiền, bao nhiêu đồng ki-cóp trong bao năm, rơi vào túi cái thằng sỏ lá ấy cả.

Không ! Tôi phải nói ! Vì tương-lai của chúng nó - thì chúng nó khác nào con tôi - mà phải nói, nói hết, rồi muốn ra sao thì ra. Anh Cát sẽ đau khổ ư ? Thời gian bao giờ cũng thoa dịu tất cả những lòng đau. Tôi sẽ có thể bị ngờ rằng vì không muốn bỏ tiền nên mách với bạn tôi, để cho bạn tôi làm tan-hoang ra, để cho tôi một đồng xu không mất ! Mặc ! Tôi chịu được.

Tôi đã sắp rút tung cái nút túi nó thắt chặt những hăm hực bao nhiêu lâu tôi phải cố ép xuống đáy lòng, thì anh Cát lại nói một câu nó làm cho tôi rúm cả hồn lại :

- Đã lâu, tôi cũng định cho nhà tôi nó buôn bán thêm vào, nhưng hai cháu nó cứ quẩn quít, chẳng làm ăn gì được.

Chết chữa ! Tí nữa thì tôi quên khuấy đi mất. Anh Cát, tuy lành thế, nhưng tính nóng như lửa. Anh mà biết vợ anh ngoại tình, thì nhất là vợ anh có mười con, anh cũng đuổi phắt. Có khi có án mạng lưu-huyết nữa.

Thì tất nhiên thằng Vinh, con Thu sẽ rơi vào cảnh bỏ cõi. Nghĩa là sẽ mắc phải cái tai nạn ghê khiếp nhất của kiếp người : Là con, không mẹ.

Tôi tưởng chừng như nghe thấy hai tiếng gọi : Mẹ, mẹ, thảm-thiết. Tôi trông thấy chúng nó dương những con mắt đỏ ngầu nhìn tôi một cái nhìn trách móc.

A ! Gì chứ cái này thì không thể được !

Tôi đi nước cờ cuối cùng :

- Nhưng mà, liệu có thể tin được «lúy» không ? Tôi xem ra «lúy» ăn nói giáo hoạt lắm, đáng quan ngại. Đòi bây giờ, biết bụng dạ người ta thế nào !

Anh Cát gạt phắt ngay :

- Không ! Không ! Điều này thì anh đừng lo. Tôi đã điều tra, y con nhà giòng giỏi khá. Người ta mỗi lúc

muối mặt với nhau được hay sao ?

Vâng ! Người ta mỗi lúc muối mặt với nhau được !

- Với lại đã có contrat chứ ! Tôi sẽ bắt y phải trình tòa cẩn thận, rồi giao cho notaire giữ. Lời lãi, cũng do notaire tính toán chứ ! Mỗi lúc dễ cướp sống được của người ta đấy ! Còn có pháp luật chứ !

Thôi ! Thôi ! Nếu tôi gần nữa, e mang tiếng tiếc bạn.

Có cái điều cần nói nhất đã không thể nói được rồi. Thôi thì, đành, đành giữ trọn cái tình bạn với anh Cát vậy.

Tôi cố làm ra nét mặt hân hoan, bảo anh :

- Thôi, nếu có phải anh đã xuy tính kỹ càng rồi thì hay lắm. Nhưng anh đừng bảo chị ấy bán vàng làm gì. Đàn bà cần phải có chút nữ trang chứ, chả lẽ ngày tết ngày tiếc, trơ thân cụ ra hay sao. Tôi có cái villa nhỏ ở Đồ sơn, hai cụ tôi vừa cho để nghỉ mát, người ta giả tôi sáu nghìn, tôi chưa bán, vì chưa dùng gì đến tiền. Anh cần năm nghìn hờ ?

Anh Cát xua xua tay :

- Không ! Không ! Chỉ mượn anh hai nghìn thôi.

Tôi ấn tay anh xuống.

- Đẳng nào cũng phải bán. Tôi thua mã chược, nợ mất gần nghìn. Anh cầm cả, chứ để tôi thì rồi lại đến nường mã chược ráo !

Anh Cát nắm lấy tay tôi :

- Anh tử tế quá ! Nếu vậy thì vâng, tôi xin mượn anh cả, khỏi phải bán vàng. Khi nào chia lãi...

Tôi ngắt lời ngay :

- Anh muốn bao giờ giả cũng được.

Rồi tôi hạ giọng, bảo anh :

- Nhưng tôi buộc anh một cái điều kiện này !

Anh Cát nói ngay :

- Vâng, tôi sẽ làm giấy...

Tôi đấm cho anh một đấm lên thân :

- Nếu anh nói câu ấy một lần nữa, thì anh em ta xa nhau đấy... Đây này, cái điều kiện của tôi. Anh cứ nói là mượn tôi hai nghìn thôi. Rồi vàng, và tiền ở tay chị ấy, anh giữ lấy, giấu đi, nói dối là bán rồi.

Anh Cát ngơ ngác không hiểu. Tôi liền nói ngay :

- Tôi xem ra chị nhà chị ấy hăng lắm kia, đã không làm cái gì thì thôi, đã dính vào rồi, là gỡ không ra. Anh phải phòng xa chứ. Việc lập nhà máy chôi chảy ra, thì không nói làm gì. Lỡ có sự bất trắc xảy đến, con anh lấy gì ăn học về sau này ! Để chị ấy thì bao nhiêu chị ấy cũng cho đi hết. Đâm lao là hay phải theo lao lắm đấy nhé.

Anh Cát gật đầu liên hồi :

- Anh chu đáo quá, chu đáo quá !

Tôi tiễn anh xuống chân thang, cầm tay anh, ân cần :

- Bán xong nhà, là tôi cho tin anh lại đây ngay. Đạo này, tôi bận mấy việc riêng, ít ra ngoài, đi làm xong là về nhà ngay. Có lâu lại chơi, anh đừng quan tâm. Anh cứ vui lòng mưu công việc. Nếu có sự gì bất trắc, thì thôi, coi cái năm nghìn ấy như tôi đánh thua mã chược. Năm nghìn với tôi, không có nghĩa gì. Chứ anh mà mất chỗ tư trang ấy, các cháu... nghèo đấy. Anh phải nghe tôi, chớ động chạm đến cái ấy.

Anh Cát gật đầu.

- Xin vâng, theo đúng như ý anh dặn.

Muốn cho anh khỏi thắc mắc, tôi dơ một ngón tay trở lên :

- Ông bộ, bà bộ đệ bây giờ rộng lượng lắm kia. Ấy cũng nhờ cái phen nhất định đi Sơn-La, mà bây giờ các cụ tho rồi. Muốn gì được nấy.

* * *

Tôi quyết định rồi. Tôi nhất định bỏ cuộc hôn nhân thầy mẹ tôi đã sắp cho tôi.

Bức thư đã bỏ vào hòm bưu điện. Ngày mai thì cụ Tuần Nam tiếp được lá thư từ hôn của tôi. Ngày kia thì thầy mẹ tôi nhận được tin chẳng lành.

Mà sao lại chẳng lành ! Đòi một thằng con trai sao lại cứ phải lấy vợ ? Cứ sống như thế này, đã làm sao !

Chỉ ba hôm nữa là mẹ tôi lên đây. Tôi biết trước rằng mẹ tôi sẽ làm địa lên. Cụ tất cho rằng tôi điên. Cụ sẽ rầy la tôi phải biết.

Nhưng vốn chiều con, rồi cụ cũng sẽ nguôi lòng. Tôi cứ nói là cô ấy, tôi không thích, là rồi yên.

Song còn đăng nhà gái, chắc họ sẽ sững sốt, vì họ không bao giờ lại ngờ rằng tôi hỏi hôn một cách đột ngột như thế.

Thầy mẹ tôi chẳng đã tốn hao nhiều tâm cơ, mượn bao nhiêu người nói mãi, cụ Tuần mới chuyển lòng nhận lời gả cô Thúy cho tôi.

Cứ như cái quan niệm thông thường của đăng nhà gái, và của cả nhà tôi nữa, thì trong cuộc giao kết ấy, người may mắn là tôi rồi. Thì những cái hơn của vị hôn thê tôi rành rành ra đó.

Duy có cái không ai trông thấy, mà tôi trông thấy, là nàng cũng là một người đàn bà như chị Cát chẳng hạn. Mà tôi thì góm đàn bà lắm rồi.

Cứ kể ra như thế cũng hơi gàn. Một con đàn bà nó phản chồng, chứ có phải tất cả đàn bà phản chồng đâu. Nhưng cái câu người năm ba đứng, của tám vạn loài, tôi không tin nữa.

Tôi không tin nữa vì tôi ích kỷ lắm, tôi chỉ yêu tôi thôi. Tôi chỉ muốn gần những người mà tôi xét là mục sống tinh thần ngang tôi thôi. Tôi nhớ câu của một văn gia pháp :

- Người đàn-bà tốt nhất không đáng hai xu. Thế thì tôi, tôi tội gì gắn đời tôi với đời một kẻ không đáng hai xu. Chị Cát đã cho tôi một tang chứng sống.

À, quên tôi chưa nói, tôi xin đổi sang đây đã được ba tháng rồi. Cái tỉnh này thật là một nơi «Tầm-dương đất trích».

Có khảo một điều là ở cái đất Tầm dương này, khó có một lão-kỹ cung đàn gáo giắt như người nghìn xưa.

À, nhưng mà cũng không thiếu phần son. Chiều chiều, trên con đường đê quai lác đác từng đôi, lại như nhắc tôi cái buổi chiều hôm trên con đường Hoàng Cao Khải.

Thôi, tôi cứ thế này tôi sống, cứ cái đời độc thân, không trói buộc, không ưu phiền, không phải vương váu những tình cảm giăng mắc bên lòng

Năm tháng sau, một hôm, tôi tiếp được thư anh Cát.

Anh Thân

Buồn quá, anh ạ. Những lời anh dặn tôi thế mà đúng cả. Xưởng máy của tôi lỗ nhiều quá, đã phải đóng cửa. Thế là đi đứt cái món tiền năm nghìn của anh. Nhưng cũng may, nghe lời anh tôi giữ riêng được số vàng và

tiền đây, được gần ba nghìn rưỡi. Vậy tôi hãy xin giả anh ba nghìn, còn hai nghìn nữa thì xin anh thư lại ít lâu, nhà tôi ở cứ rồi tôi liệu xoay giả anh dần.

Tôi cũng tưởng chung vào cái công cuộc ấy thì rồi khá, nào ngờ cái số chúng tôi không ra gì. Thôi, anh thương vợ chồng chúng tôi, thương cháu. Thằng Vinh nó vẫn nhắc nhóm «ba» luôn đấy...

Dưới là những nhời hỏi thăm, và mười lăm cái măng-đa hai trăm đồng.

Tiếp được thư anh tôi thấy bồi hồi vô hạn. Quả nhiên như thế, thật mà ! Cũng may, tôi đã tính trước cho anh Cát, chứ không thì phen này gia đình anh quần bách to.

Nhưng, tôi cũng mừng thâm. Mất tiền, nhưng còn người. Dầu cái thanh giá của gia đình anh cũng có tổn thương đôi chút, tổn thương ở chỗ vô hình mà anh không biết, nhưng vợ chồng, mẹ con vẫn nguyên. Thế là đẹp rồi.

Cải thằng kỹ sư ấy tất là sau cuộc thất bại này - và hẳn cũng đã được nhiều cái lợi rồi - không dám thò mặt đến nhà anh Cát nữa.

Đau xót, có chăng là chị Cát ! Tình mất, tiền mất. Giác mộng yêu đương thế là tan.

Nhưng đó là cái trừng-phạt của trời, ai mà tránh được, trời chỉ chờ cái lúc tội lỗi đã đầy đủ là mới đặt bàn tay định mệnh xuống đầu kẻ có tội.

* * *

Tôi vừa bước vào sân, đã thấy cái quang cảnh nháo nhác của một nhà có việc bất thường. Thằng Vinh mắt đỏ hoe, trông thấy tôi, chạy ra vỗ lấy tay tôi. Rồi nó ùa ra khóc.

Con Thu cũng khóc.

Tôi gặp anh Cát ở cửa buồng ngủ. Anh thấy tôi mừng rú lên, níu lấy tôi.

- Anh !

- Anh

- Chị đâu ?

Anh Cát chỉ vào trong giường :

- Nhà tôi không khéo nguy.

Tôi khẽ vén màn. Chị Cát nằm thiêm thiếp trên giường, bên đứa bé mới đẻ.

- Thế đã đón đóc tờ chưa ?
- Chưa !
- Thế sao không cho đón ngay ?

Anh Cát có vẻ lúng túng chưa trả lời.

Tôi vụt hiểu. Gia đình bạn tôi đã lâm vào cảnh «sa sút» rồi đây. Tôi vội rút cái phong bì hôm nọ, anh gửi cho tôi, moi ra mười lăm cái măng đa rúi vào tay anh Cát.

- Tôi đã bảo anh tôi không cần tiền mà !
- Nhưng của anh thì phải giả anh ?
- Thì lúc khác. Anh cầm lấy cho tôi vui lòng, đừng để tôi phải nói mãi.

Trong giọng nói của tôi lúc ấy, và nhất là trong cái nhìn tôi nhìn anh, hẳn là có cái gì thiêng liêng, cái thiêng liêng của tình bạn muôn năm không đổi, nên anh Cát không từ chối nữa.

Anh không từ chối, nhưng đôi mắt anh ứa ra.

Chị Cát, sau một tuần lễ thuốc thang, đã bình phục. Suốt tuần lễ ấy, tôi ở Hanoi với anh Cát. Đã lâu không

gặp bạn, lại gia cảnh bạn đang gặp lúc tai-nạn, tôi rời đi sao được. Nhưng đến hôm thứ bảy, tôi không thể ở Hanoi được nữa. Chị Cát đã ở nhà hộ sinh về, đem về một đứa bé mặt mũi choắt lại như hai ngón tay chéo.

Rõ ràng nó giống Hiệt như đúc. Cũng cái miệng, cũng cái mũi, cũng hai con mắt ti hí, cũng cái trán nhỏ và thấp.

Thằng Vinh con Thu có thể đâu ?

Thôi đích thị là đứa con ngoại tình đây rồi. Cái tang chứng sống của tội lỗi con dâm phụ.

Tôi lại thấy giận sôi lên. Nhất là trông thấy anh Cát già đi vì thất bại trong việc kinh doanh, vì lo phiền bởi nổi sinh hoạt eo hẹp của gia-đình từ sau ngày nhà máy vỡ, tôi lại thấy bưng bưng khí bất bình.

Rồi tôi thấy chị Cát nâng con :

- Âu ! con tôi hư thế ! Nó giống cái thằng bố nó đấy.

Và gọi chồng :

- Minh ! Lại trông thằng chó. Có phải tay nó cũng giài như tay mình không ?

Tôi lại thấy tức lộn mề lên. Tôi lại thấy cần phải đem câu chuyện thuật hết đầu đuôi cho anh Cát biết, để anh tránh khỏi một cái nợ xuất đời. Đem một đứa con, nó không phải là máu mủ của anh, vào trong gia đình anh.

Đứa con khác máu ấy, nó sẽ ăn tranh cơm con anh, mặc tranh vải của con anh, chia cái phần gia tài của thằng Vinh, con Thu, nếu sau này nhờ mồ hôi nước mắt của bố chúng mà được hưởng chút di sản.

Và nhất là nó sẽ ăn cắp cái tình cha con của anh đối với nó, nó sẽ ăn cắp cái tình huynh đệ của thằng Vinh con Thu.

Đã mấy lần, tôi lôi anh ra một chỗ vắng :

- Này, anh trông thằng Thi (tên đứa bé mới đẻ) thế nào ?

- Nó có nhẽ sau không giống thằng Vinh ở cái khỏe mạnh. Nhưng chắc nó thông minh hơn.

- Phải, nó không giống thằng Vinh...

Nhưng rồi, chẳng biết có sao tôi lại chữa.

- Nó không giống thằng Vinh vì con đẻ sau bao giờ cũng thông minh hơn con đẻ trước. Không biết tôi đã học được ở sách nào cái điều kỳ dị ấy.

Anh Cát nhìn tôi, nghi hoặc :

- Thế à ?

- Đấy, rồi anh xem, nó sẽ không giống con anh... để trước một tí nào đâu !

* * *

Năm năm qua. Tôi đã làm cái việc mà trước kia tôi vẫn cho là rồ dại...

Vợ tôi rất hiền. Chữ hiền đây, nghĩa là rất lành, bảo sao nghe vậy. Và vợ tôi cũng yêu tôi lắm. Tôi có nhiều bằng cứ của tình yêu ấy.

Vợ tôi đã đẻ với tôi một đứa con gái và sắp cho tôi một đứa nữa. May ra thì con trai.

Gia đình tôi rất đầm ấm, tuy đôi khi cũng có xô sát tí chút. Thì bát đĩa cũng còn có khi xô nữa là.

Và nhiều khi, vợ tôi cũng đi chơi các nhà bạn. À ! người ta đã không thể ở một mình, xuất đời, thì người ta phải lấy vợ. Người ta không thể giữ vợ bên mình xuất đời, thì người ta phải để cho vợ đôi khi ra ngoài.

Buộc chân voi chứ ai buộc chân người ! Giữ lòng mới là cái điều cần chứ !

Tôi đã vịn lấy tư tưởng triết-lý ấy, cũng như bao nhiêu tư tưởng triết lý khác, mà tôi đã phải viện đến để cố tìm sự bình tĩnh của lòng, mà vẫn vô hiệu, cái ngày chị Cát mới rập riu với ai trên con đường Hoàng-cai-Khai.

Ngày ấy, đã bao lần tôi tự hỏi :

- Hạnh phúc là gì, phải chăng là một tư tưởng triết-lý!

Cũng như cái lần tháng trước đây, khi tôi đem nhà tôi đến thăm anh chị Cát lần thứ nhất, ngắm cái không khí đầm ấm trong gia đình anh, ngắm cái bộ mặt thẳng chồng sung sướng của anh, câu ấy lại đến với tôi lần nữa.

Nhưng nó đến, rồi nó thoáng đi, nó chìm vào hư vô với bao nhiêu cái khác, hữu hình và vô hình...